



ANALYSE AF DET PRAKTIKPLADSOPSØGENDE ARBEJDE PÅ ERHVERVSSKOLERNE

Oktober 2015

ANALYSE AF DET PRAKTIKPLADSOPSØGENDE
ARBEJDE PÅ ERHVERVSSKOLERNE

© Dansk Arbejdsgiverforening

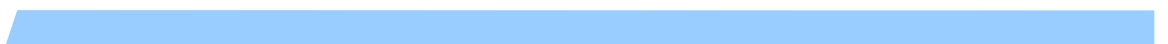
Ansvarsh. red. Maria Bille Høeg

Grafisk produktion: Dansk Arbejdsgiverforening
Udgivet: Oktober 2015

Indhold

1.	Sammenfatning	7
2.	Elever har en praktikgaranti	11
3.	Ingen garanti for kvalificerede elever	19
4.	Benchmarking af erhvervsskoler	27
5.	Strategi og mål for det praktikplads-opsøgende arbejde	37
6.	Virksomhedskontakt og service	45
7.	Ressourceforbrug og økonomiske incitament	55
	Bilag	69
	Litteraturliste	75

1. Sammenfatning



1. Sammenfatning

Lang tradition for erhvervsuddannelser i Danmark

Danmark har en lang tradition for erhvervsuddannelser, der består af en kombination af skoleuddannelse og oplæring i en virksomhed – den såkaldte vekseluddannelse. Den praktiske oplæring foregår ved, at eleven bliver ansat i en virksomhed – også kendt som praktikplads, elevplads, læreplads eller uddannelsesaftale. Den nære tilknytning til arbejdsmarkedet er med til at sikre, at eleverne tilegner sig relevante kompetencer i forhold til arbejdsmarkedet.

Hovedreglen er, at eleverne opnår teoretiske og praktiske kompetencer i skoleundervisningen og tilegner sig de praktiske kompetencer i praktikken. To tredjedele af erhvervsuddannelsens hovedforløb foregår i praktik. Typisk på en virksomhed, men i begrænset omfang også i form af skolepraktik i et praktikcenter.

Der er en praktikgaranti

Stort set alle elever har garanti for praktik, enten i en virksomhed eller i et praktikcenter, og langt de fleste færdiguddannede har været i praktik i en virksomhed under uddannelsen. Den typiske elev, der har vanskeligt ved at finde en praktikplads i en virksomhed, er ifølge erhvervsskolerne karakteriseret ved, at han eller hun søger for lidt, ikke søger geografisk bredt nok eller mangler motivation.

Mens eleverne har garanti for praktik, har virksomhederne ikke garanti for kvalificerede og motiverede elever. Samtidig er ikke alle uddannelser lige populære, og der er flere uddannelser, inden for hvilke det er vanskeligt at besætte ledige praktikpladser med dygtige elever.

Erhvervsskolerne har det overordnede ansvar for formidling

Erhvervsskolerne har i dag det overordnede ansvar for formidling af praktikpladser og det praktikpladsopsøgende arbejde. De fleste skoler består af flere afdelinger, og der er stor forskel på, hvordan de enkelte skoler forankrer det praktikpladsopsøgende arbejde. Mere end halvdelen af skolerne har samlet det praktikpladsopsøgende arbejde i en central enhed på skolen – typisk i forbindelse med praktikcentret.

Nogle skoler er bedre til at finde praktikpladser end andre

Der er samtidig stor forskel på, hvor godt skolerne lykkes med formidlingsopgaven. De bedste skoler får ca. 20 pct.-point flere elever i praktik, end de burde i forhold til skolens rammevilkår. De dårligste erhvervsskoler får ca. 15-20 pct.-point færre i praktik, end deres vilkår giver dem mulighed for.

Generelt klarer merkantile skoler i Region Hovedstaden og tekniske skoler i Region Syddanmark og Region Midtjylland sig bedre end forventet. Variationen betyder, at der er et potentiale på op imod 5.000 ekstra praktikpladser i virksomhederne, hvis de dårligste skoler effektiviserer og målretter deres formidlingsindsats.

Fokus på egne elever

Langt de fleste erhvervsskoler har nedskrevet en strategi for deres praktikpladsopsøgende arbejde, i hvilken de har fokus på både praktikpladsgodkendte og ikke-praktikpladsgodkendte virksomheder. Derimod har skolerne i mindre grad nedskrevet en strategi med fokus på nyetablerede virksomheder. Skolerne er desuden mest opmærksomme på at finde praktikpladser til egne elever. Skoler, der formidler flere praktikpladser end forventet, tager i højere grad udgangspunkt i eleverne end i virksomhedernes behov.

To ud af tre skoler har i høj eller meget høj grad nedskrevet konkrete mål for det praktikpladsopsøgende arbejde. Men der er stor forskel på, hvor hyppigt skolebestyrelserne modtager afrapportering med opfølgning på målene.

Fokus på godkendte virksomheder

Det er fortrinsvis praktikpladsgodkendte virksomheder med elever, der bliver opsøgt af skolerne. I gennemsnit lykkes det at skaffe en praktikplads til en elev i 30 pct. af de tilfælde, hvor konsulenterne er i kontakt med en virksomhed pr. telefon eller mail.

Skolerne yder både service over for virksomhederne og eleverne. Mere end 90 pct. af skolerne hjælper virksomhederne med papirarbejde og stiller en fast kontaktperson til rådighed i praktikpladsarbejdet. Eleverne får primært hjælp til at skrive ansøgning og CV og bliver trænet i samtaler.

Ingen minimumsgrænse for virksomhedsbesøg

Til gængæld har halvdelen af skolerne ingen minimumsgrænse for, hvor mange virksomheder praktikpladsøgende elever skal besøge. De bedste skoler stiller i højere grad minimumskrav til de søgende, ligesom de bedste skoler i væsentlig højere grad tilbyder mulighed for restuddannelsesaftaler.

Praktikpladstaxameter belønner de dygtigste ...

Det praktikpladsopsøgende arbejde på erhvervsskolerne er finansieret ved et statsligt praktikpladstaxametertilskud, der bliver udbetalt, når en elev indgår en uddannelsesaftale. Tilskuddet pr. aftale bliver fordoblet, når skolens aftaleindgåelse passerer dens måltal, hvilket er fastsat til 90 pct. af skolens aftaler sidste år. Tre ud af fire skoler lå over måltallet i 2014, og hver fjerde skole lå mindst 20 pct. over målet.

... men når ikke alle skoler

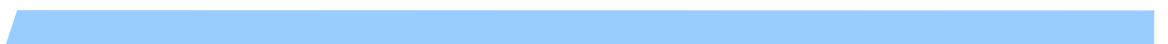
Alligevel har hver fjerde skole ikke praktikpladstaxameteret med i overvejelserne i forbindelse med prioritering af det praktikpladsopsøgende arbejde. Det gælder særligt for skoler, der er dårligere til at formidle praktikpladser end forventet.

Erhvervsskolerne får dækket deres udgifter til undervisning, praktik i praktikcentre, drift og vedligehold af bygninger m.v. gennem en række andre taxametertilskud. Tilskuddene er tilpasset de enkelte uddannelser og udbetalingen af visse tilskud er afhængig af, hvorvidt eleverne får en praktikplads i en virksomhed.

Basis for at styrke skolernes økonomiske incitamenter

Det til trods er næsten halvdelen af skolerne ikke helt enige i, at der er en tydelig økonomisk gevinst for skolen ved at skaffe en praktikplads til en elev. Det indikerer, at der er basis for at styrke erhvervsskolernes økonomiske incitamenter, så skolerne i højere grad prioriterer den praktikpladsopsøgende indsats, og flere elever finder en praktikplads i en virksomhed.

2. Elever har en praktikgaranti



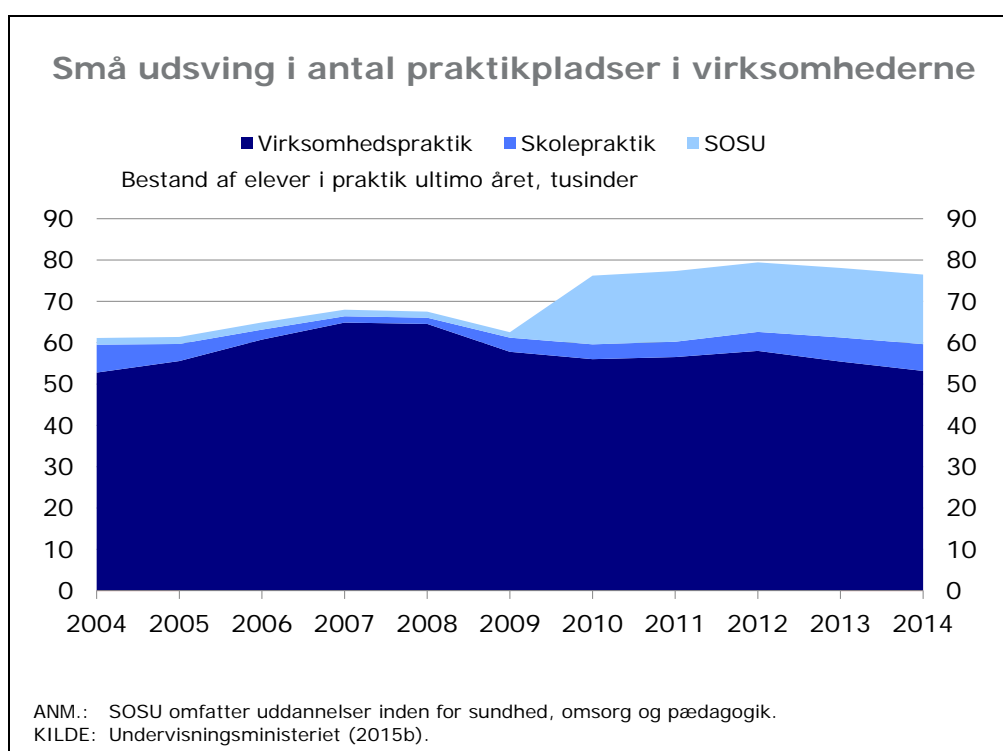
2. Elever har en praktikgaranti

Hvert år begynder mellem 55-60.000 elever på en af de i alt 108 erhvervsuddannelser, der er i Danmark. Efter afsluttet grundforløb, der typisk varer ½-1 år, fortsætter eleverne i et hovedforløb af ca. 3-3½ års varighed, hvor to tredjedele af tiden foregår i praktik. Typisk på en virksomhed, men i begrænset omfang også i form af skolepraktik i et praktikcenter. Stort set alle elever på en erhvervsuddannelse er garanteret praktik som en del af deres uddannelse.

76.000 elever er i praktik

I december 2014 var godt 76.000 erhvervsuddannelseselever i gang med praktik. Fraregner man social- og sundhedsuddannelserne, er bestanden af elever i praktik knap 60.000 elever. Heraf er mere end 53.000 elever i praktik i en virksomhed, mens knap 6.500 elever er i skolepraktik i et praktikcenter, jf. figur 1.

Figur 1



Antallet af praktikpladser på virksomhederne svinger over tid. Det er der flere årsager til. F.eks. har de økonomiske konjunkturer, elevernes faglige kvalifikationer og motivation, samt hvor effektivt kontakten mellem virksomheder og elever bliver knyttet en betydning.

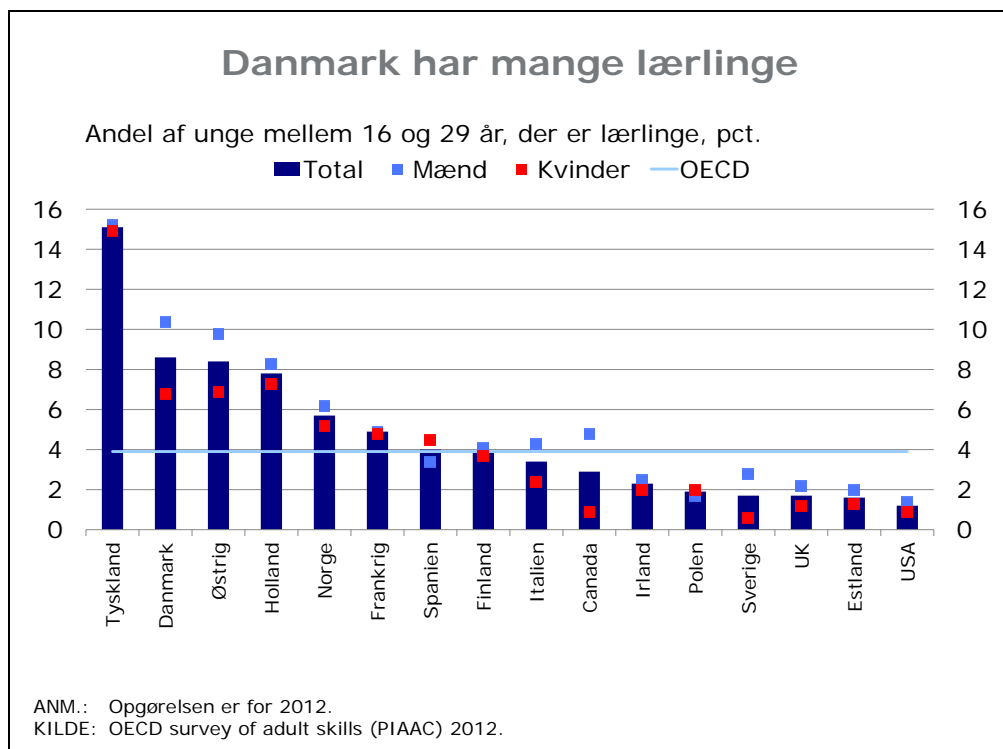
Antallet af indgåede aftaler toppede under højkonjunkturerne i 2007, hvor der blev indgået 37.000 nye aftaler om virksomhedspraktik eksklusiv uddannelser inden for sundhed, omsorg og pædagogik. Siden er antallet af indgåede aftaler om virksomhedspraktik faldet til godt 29.000 i 2014, svarende til et fald på 19 pct.

Antallet af uddannelsesaftaler i 2014 er på niveau med 2004

Nedgangen i nye aftaler om praktik smitter af på det samlede antal elever, der er i virksomhedspraktik. Antallet af igangværende aftaler er i 2014 på samme niveau som i 2004.

Danmark har dog fortsat mange lærlinge sammenlignet med andre lande. Næst efter Tyskland, er Danmark det OECD-land, hvor andelen af lærlinge er højest, jf. figur 2.

Figur 2



Eleverne har en praktikgaranti

Langt de fleste elever, der ikke indgår en aftale om praktik i en virksomhed, har mulighed for at gennemføre den praktiske del af uddannelsen i et praktikcenter. Ultimo 2014 søgte 268 elever en praktikplads i en virksomhed og havde ikke mulighed for praktik i et praktikcenter. Praktikgarantien betyder dermed, at få elever må afbryde deres uddannelse, hvis de ikke kan finde en praktikplads i en virksomhed, jf. boks 1.

Boks 1

Der er praktikgaranti på erhvervsuddannelserne

Mange elever, der ikke har en praktikplads hos en arbejdsgiver, er garanteret praktik i et praktikcenter. De nye praktikcentre, der startede op den 1. september 2013, blev etableret på 50 af landets erhvervsskoler. Centrene skal hjælpe eleverne videre med praktikuddannelse i 58 forskellige uddannelser.

Oprettelsen af praktikcentre betyder en omlægning af skolepraktikken, hvor praktikcentret bærer en større del af ansvaret for at hjælpe eleverne med at sammensætte den praktiske del af ele-

vernes uddannelse. Centret skal f.eks. formidle uddannelsesaftaler, hvor eleven arbejder for en virksomhed i nogle måneder og derefter kommer til en ny arbejdsplads, tilbage til skoleundervisning eller praktikuddannelse på praktikcenteret. Centrene skal arbejde for, at så mange elever som muligt kommer i praktikuddannelse – meget gerne ude i virksomhederne.

Elever skal have tilbudt praktik i et praktikcenter, hvis det ikke er lykket at skaffe en praktikplads. Elever, der ufor skyldt mister deres lærerplads under et praktikforløb, skal ligeledes tilbydes praktik i et praktikcenter. Eleverne får skolepraktikydelse under forløbet, hvilket er en smule højere end SU.

Elever i skolepraktik skal undervejs aktivt søge praktikplads også uden for lokalområdet. Eleverne skal desuden være indstillet på at tage en praktikplads i en anden uddannelse end den ønskede inden for det grundforløb, som eleven har med sig.

Kilde: Undervisningsministeriet (2013) og BEK nr. 1290 af 05/12/2014.

Nogle praktikpladssøgende er inaktive og umotiverede

Over halvdelen af erhvervsskolerne er enten enige eller helt enige i, at den typiske elev, der har vanskeligt ved at finde en praktikplads, ikke er aktiv nok i sin søgen. En tilsvarende andel mener, at eleverne ikke søger geografisk bredt nok. Knap halvdelen mener, at manglende motivation medvirker til, at den typiske praktikpladssøgende mangler en praktikplads i en virksomhed, jf. figur 3.

Figur 3

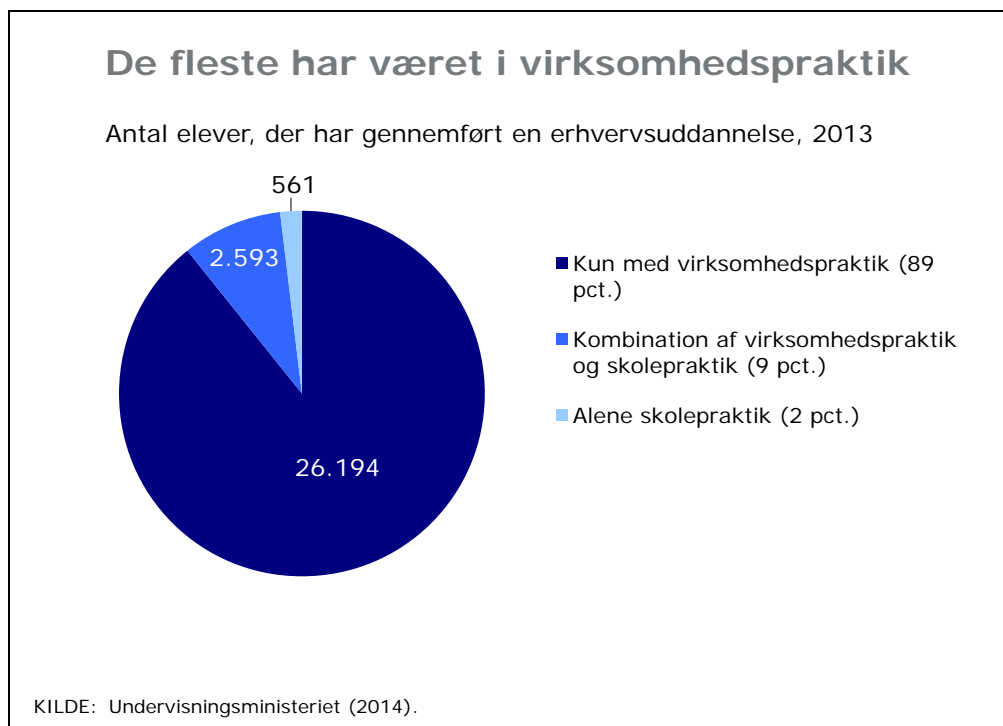


Det tyder på, at en stor del af dem, der mangler praktikplads i en virksomhed, er inaktive i deres søgen og er uvillige til at flytte for at finde en. Undervisningsministeriet har i en undersøgelse af elever, der søger praktikplads fundet lignende resultat. Undersøgelsen viser, at hver tredje praktikpladssøgende ikke har søgt praktikplads de seneste fire uger. Samtidig er op imod halvdelen af de elever, der ikke har en praktikplads i en virksomhed, ikke villige til at flytte, selv hvis det skulle give en plads, jf. Wilke for Undervisningsministeriet (2013).

De fleste kommer i virksomhedspraktik under uddannelsen

På trods af at nogle elever har vanskeligt ved at finde en praktikplads og i kortere eller længere tid er i praktik i et praktikcenter, gennemfører langt de fleste elever deres erhvervsuddannelse i en virksomhed. Kun to pct. af dem, der afsluttede deres erhvervsuddannelse i 2013, var i skolepraktik under hele uddannelsesforløbet. 89 pct. gennemførte uddannelsen udelukkende ved hjælp af virksomhedspraktik, jf. figur 4.

Figur 4



8 pct. af eleverne gennemfører deres erhvervsuddannelse ved en kombination af praktik i en virksomhed og i et praktikcenter. Muligheden for at kombinere de to praktikformer er givet ved et meget fleksibelt indrettet aftalesystem med flere typer af uddannelsesaftaler.

Ud over den traditionelle ordinære uddannelsesaftale, der bliver indgået med en virksomhed for et helt hovedforløbet, er der en række andre aftaletyper. Eleverne kan indgå en aftale om ny mesterlære, en kombinationsaftale, kort uddannelsesaftale, restuddannelsesaftale eller en delaftale, jf. bilag 2.

Nogle af disse aftaletyper er karakteriseret ved, at virksomheden binder sig for en kortere periode, og at praktikcentret kan have opgaven som formidlende led mellem aftaler. Den ordinære uddannelsesaftale er dog

fortsat den langt mest udbredte aftaleform og bliver anvendt i syv ud af ti tilfælde, jf. tabel 1.

Tabel 1

Mange typer af praktikaftaler		
Aftaletype	Aftaler	Pct.
Ordinære uddannelsesaftaler	53.312	69,8
Restuddannelsesaftaler	7.536	9,9
Praktik i praktikcenter	6.091	8,0
Ny mesterlæreaftaler	4.552	6,0
Korte uddannelsesaftaler	4.301	5,6
Delaftaler	274	0,4
Virksomhedsforlagt undervisning	258	0,3
Kombinationsaftaler	96	0,1
I alt	76.420	100,0

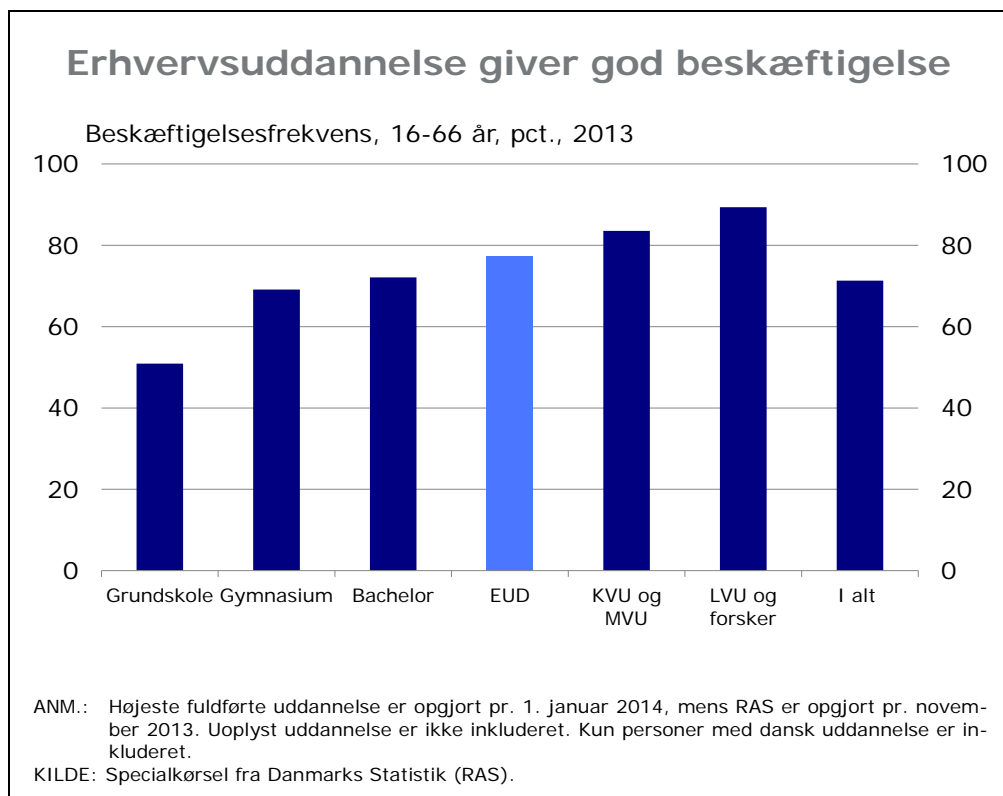
ANM.: Se bilag 2 for forklaring af de enkelte aftaletyper.
KILDE: Undervisningsministeriet (2015b), ultimo december 2014.

Det brede udbud af aftaler giver så mange elever som muligt erfaring fra en rigtig arbejdsplads under uddannelsen, så de bliver godt rustede til videre beskæftigelse. I praktikken bliver eleverne fortrolige med de nyeste maskiner, teknologi, arbejdsformer, kundekontakt og produktionskoncepter m.v. i den pågældende branche. Den tætte sammenhæng mellem skole og virksomhed giver eleverne et realistisk indtryk af de krav, der bliver stillet på arbejdsmarkedet, hvilket giver eleverne gode forudsætninger for beskæftigelse, når uddannelsen er afsluttet.

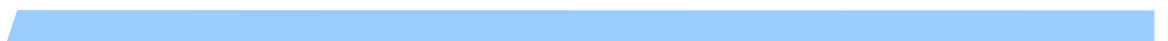
Relativ høj beskæftigelse blandt faglærte

I 2013 udgjorde beskæftigelsesfrekvensen for faglærte 77 pct., hvilket er højere end både beskæftigelsen for personer med grundskole, gymnasium og bachelor som højeste fuldførte uddannelse. Kun personer med kort-, mellemlang- eller lang videregående uddannelse har en højere beskæftigelse end erhvervsuddannede, jf. figur 5.

Figur 5



3. Ingen garanti for kvalificerede elever

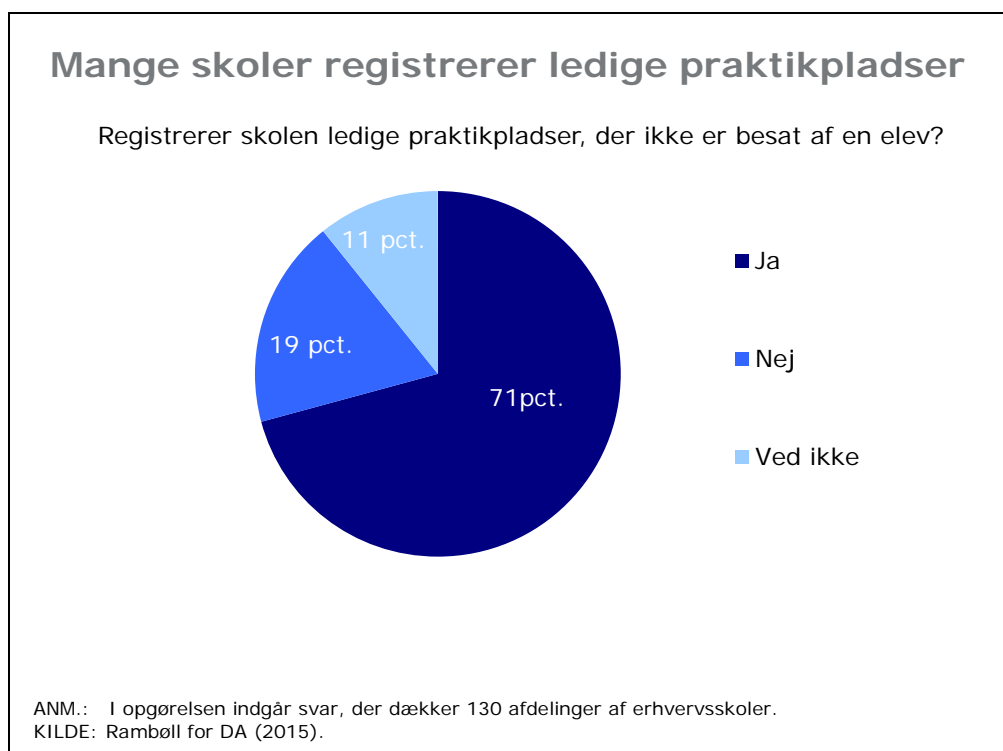


3. Ingen garanti for kvalificerede elever

Mens eleverne på erhvervsuddannelserne har garanti for en praktikplads, har virksomhederne ingen garanti for, at de kan få besat ledige praktikpladser med kvalificerede elever. Mange virksomheder oplever at have tomme praktikpladser, der ikke kan besættes.

Skolerne har forskellige redskaber og metoder til at holde overblikket over ledige praktikpladser, og der findes ikke en samlet opgørelse. Mere end 70 pct. af erhvervsskolerne registrerer dog ledige praktikpladser som led i deres praktikpladsopsøgende arbejde. Omvendt registrerer knap hver 5. skole ikke ledige praktikpladser, jf. figur 6.

Figur 6



Er der få praktikpladssøgende og elever i praktik i et praktikcenter inden for de forskellige erhvervsuddannelser, indikerer det, at det kan være vanskeligt for virksomhederne at tiltrække kvalificerede elever inden for disse uddannelser.

Blandt uddannelser med mindst 200 elever kan virksomhederne have svært ved at besætte tomme praktikpladser inden for fag som finans, industrioperatør, personbefordring, procesoperatør og redder, jf. tabel 2.

Tabel 2

Uddannelser med gode praktikmuligheder	
Uddannelsesretning	Andel af elever i praktik i virksomhed
Finansuddannelsen	100
Industrioperatør	100
Personbefordringsuddannelsen	100
Procesoperatør	100
Redderuddannelsen	100
Detailslagter	98
Tjener	98
Vejgodstransportuddannelsen	97
Ejendomsservicetekniker	96
Anlægsstruktør, bygningstruktør og brolægger	95
Entreprenør- og landbrugsmaskinuddannelsen	95
Bager og konditoruddannelsen	95
Lastvognsmekaniker	94
Frisør	93
Maskinsnedker	92

ANM.: Opgørelsen indeholder erhvervsuddannelser med mindst 200 praktikelever inkl. elever i praktik i praktikcenter og praktikpladssøgende. Landbrugsuddannelser og SOSU-uddannelserne er udeladt.

KILDE: Undervisningsministeriet (2015b), ultimo december 2014.

Mangel på kvalificerede ansøgere

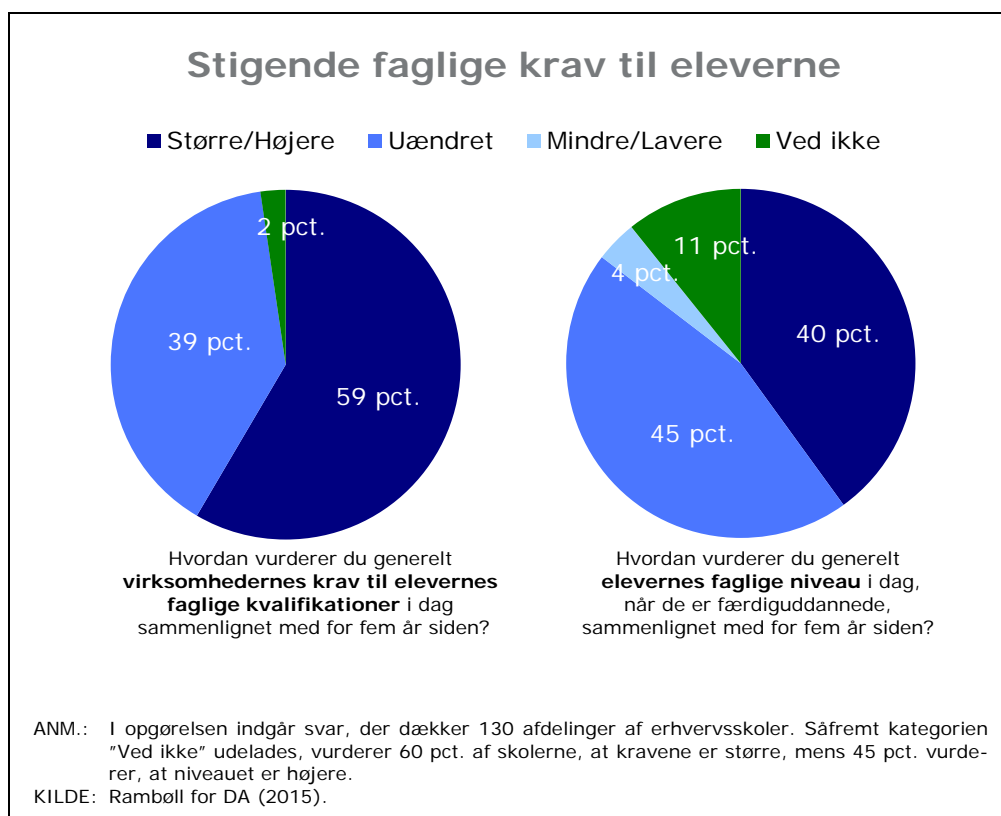
Flere undersøgelser peger på, at der er mangel på elever inden for visse fagområder. Én undersøgelse viser, at hver tredje virksomhed har svært ved at tiltrække kvalificerede og motiverede ansøgere til ledige praktikpladser. Det er blandt andet elevpladser som industritekniker og automatiktekniker, der er svære at besætte. Inden for jern- og metalområdet er det så svært, at nogle virksomheder helt må droppe at oprette praktikpladser, jf. DI (2014).

En anden undersøgelse viser, at mere end hver fjerde virksomhed anser mangel på kvalificerede ansøgere som den største hindring for at tage flere lærlinge ind på virksomheden, jf. DI (2013).

Endelig viser en tredje undersøgelse, at knap hver 10. virksomhed, som i 2013 har haft opslåede praktikpladser, ikke har kunnet få dem besat, jf. Epinion for Region Hovedstaden (2013).

Samtidig med, at visse virksomheder har vanskeligt ved at rekruttere elever, peger 59 pct. af erhvervsskolerne på, at virksomhedernes krav til elevernes faglige kvalifikationer generelt er steget inden for de seneste 5 år, jf. Rambøll for DA (2015). 39 pct. mener, at kravene til elevernes faglige kvalifikationer er uændrede, mens ingen skoler vurderer, at kravene er blevet mindre, jf. figur 7.

Figur 7



Tilsvarende vurderer 40 pct. af skolerne, at de færdiguddannede elevers faglige niveau er højere i dag end tidligere, mens blot 4 pct. mener, at det er lavere. Dette viser, at også skolerne stiller større faglige krav til elevernes færdigheder i dag end for blot fem år siden.

De faglige krav på erhvervsuddannelserne er høje ...

Mange af erhvervsuddannelserne kræver matematik på et meget højt niveau, og dansk bliver der generelt stillet høje krav til alle steder. Der til kommer en stigende tendens til, at manualer er skrevet på engelsk eller tysk, hvilket stiller krav til elevernes sprogkundskaber. Faglærte skal kunne fremmedsprog for at læse og forstå manualerne.

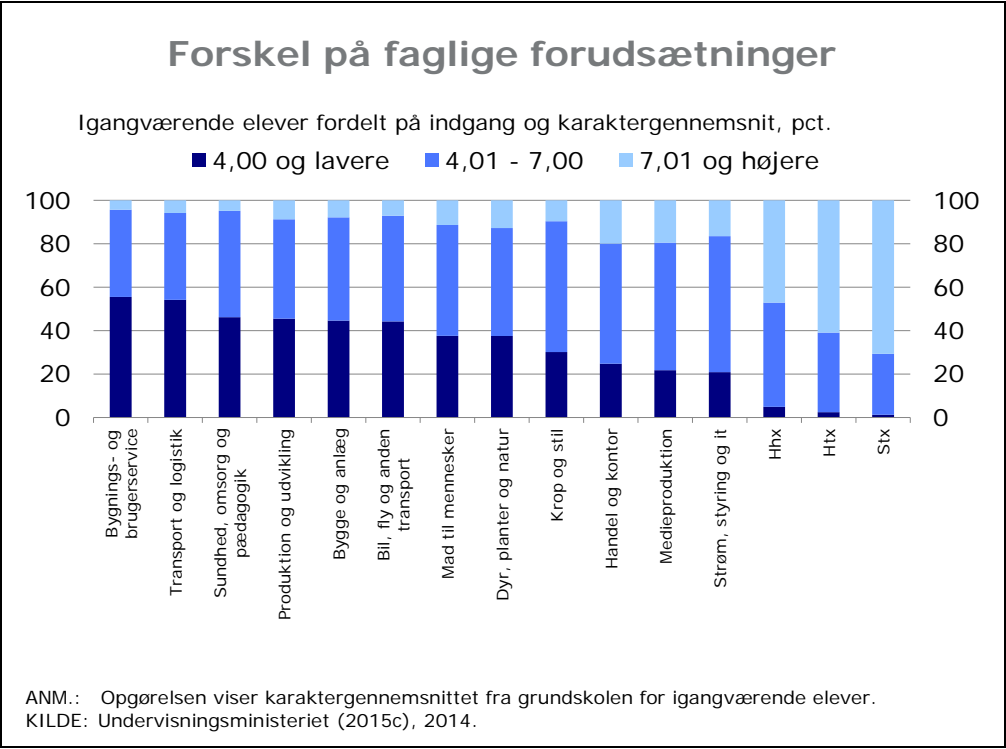
Også de fagtekniske krav vokser. Det er bl.a. krav til kompetencer inden for kvalitetssikring, præcision, nye tekniske metoder, sikkerhedskrav, tværfagligt samarbejde, kommunikation og digitalisering m.v., jf. Agenda (2014).

De stigende faglige krav til erhvervsuddannelseseleverne fra både virksomheder og skoler skal ses i lyset af, at erhvervsuddannelserne i en længere årrække i tiltagende grad har optaget elever med svage faglige kvalifikationer fra grundskolen.

... og elevernes karakterer fra grundskolen er lave

Blandt elever under 25 år, der begynder på et grundforløb på erhvervsuddannelserne, har ca. fire ud af ti et karaktergennemsnit på 4 eller lavere fra grundskolen. De lave karaktergennemsnit fra grundskolen er særligt udtalt inden for bygnings- og brugerservice, transport, sundhed, produktion samt bygge & anlæg. Til sammenligning har 1 pct. af de elever, der er i gang med det almene gymnasium, et gennemsnit under 4 fra grundskolen, jf. figur 8.

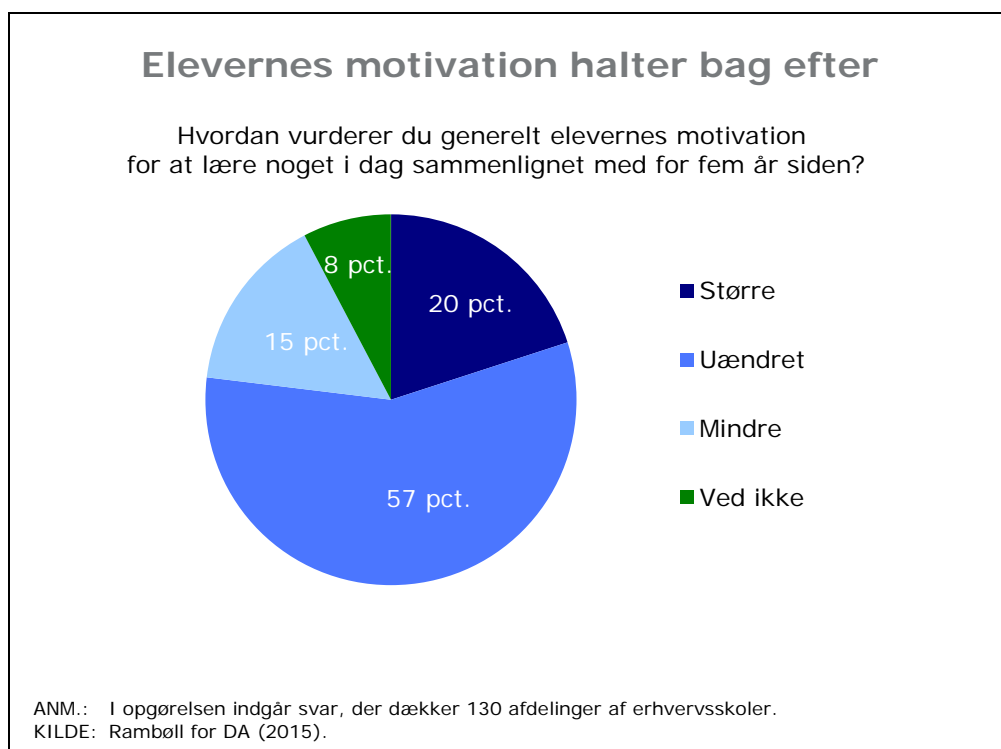
Figur 8



De lave karakterer fra folkeskolen betyder i nogle tilfælde, at eleverne ikke kan honorere de faglige krav, der bliver stillet af virksomhederne og på skolerne. I den forbindelse er elevernes indstilling afgørende. Hvis eleverne har den rette indstilling, kan det lykkes at løfte deres faglige niveau selv på kort tid. Omvendt – hvis de ikke har motivationen til at lære, er der stor risiko for, at de ikke er i stand til at gennemføre uddannelsen, jf. Agenda (2014).

Over halvdelen af erhvervsskolerne vurderer, at elevernes motivation for at lære noget er uændret i løbet af de seneste fem år. Så elevernes motivation er ikke fulgt med de stigende krav til de faglige kvalifikationer. Faktisk peger 15 pct. af skolerne på, at elevernes motivation for at lære noget er lavere i dag end for fem år siden, jf. figur 9.

Figur 9



Med den nye erhvervsuddannelsesreform, der træder i kraft ved skoleåret 2015/2016, er der indført adgangskrav. Eleven skal have et gennemsnit på mindst 2 i dansk og matematik i grundskolen for at blive optaget på en erhvervsuddannelse. Dette vil alt andet lige løfte elevernes gennemsnitlige faglige niveau, når de påbegynder en erhvervsuddannelse, hvilket kan betyde, at deres kvalifikationer i højere grad matcher virksomhedernes behov for kvalificerede lærlinge.

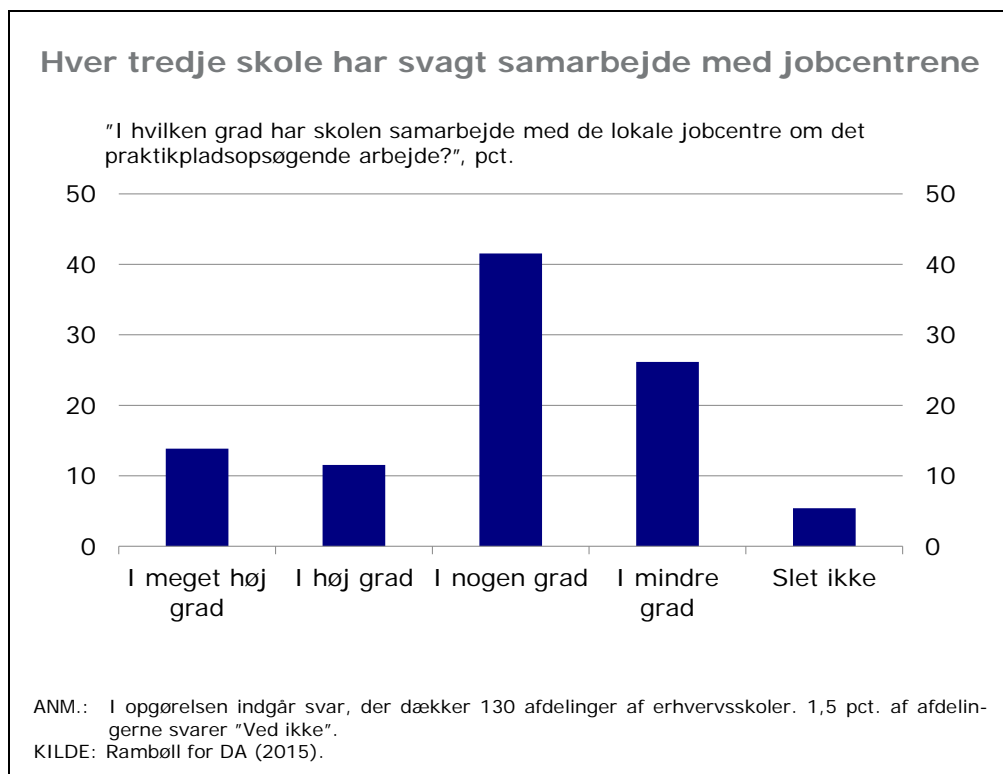
Erhvervsuddannelserne er ikke en ungdomsuddannelse

Det er dog langt fra alle elever, der påbegynder en erhvervsuddannelse, der kommer direkte fra folkeskolen. 38 pct. af de elever, der har en uddannelsesaftale med en virksomhed, er over 25 år. Dermed er erhvervsuddannelserne ikke en decideret ungdomsuddannelse.

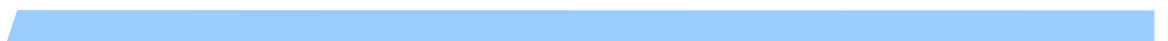
Med den seneste kontanthjælpsreform fra 2014, hvor flere kontanthjælpsmodtagere under 30 år bliver erklæret parate til at tage en uddannelse, kan det forventes, at flere 25-30-årige vil påbegynde en erhvervsuddannelse.

Derfor kan det være relevant for erhvervsskolerne at etablere et samarbejde med jobcentrene om den virksomhedsrettede og praktikpladsopsøgende indsats. Imidlertid har hver tredje skole i dag i mindre grad eller slet ikke et samarbejde med jobcentrene, jf. figur 10.

Figur 10



4. Benchmarking af erhvervsskoler



4. Benchmarking af erhvervsskoler

Erhvervsskolerne har det overordnede ansvar for formidlingen af praktikpladser og det praktikpladsopsøgende arbejde. Skolerne skal etablere et hensigtsmæssigt samarbejde både indbyrdes og med de faglige udvalg om formidlingsopgaven. De skal f.eks. opsøge både godkendte og ikke-godkendte praktikvirksomheder med henblik på at tilvejebringe praktikpladser til søgende, der ikke selv har kunnet skaffe sig en praktikplads.

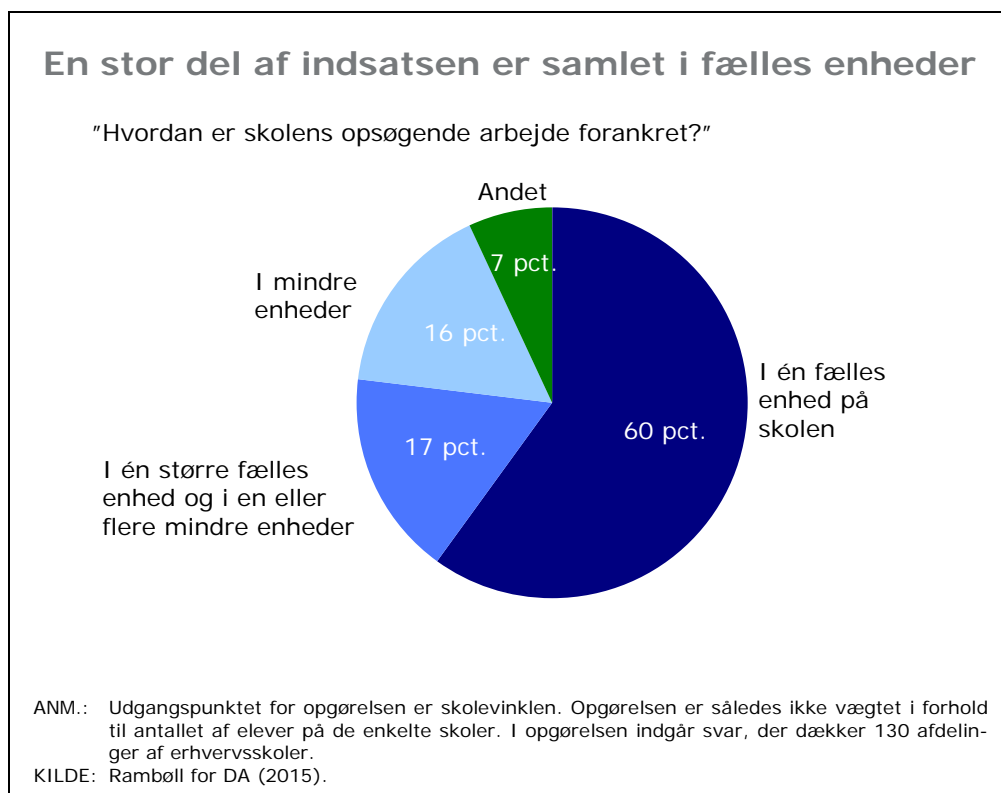
Dermed har erhvervsskolerne et medansvar i indsatsen for at knytte kontakten mellem virksomheder og elever, og for at virksomhederne kan få besat tomme praktikpladser.

Både central og decentralt forankring af praktikpladsindsatsen

Der er stor forskel på, hvordan de enkelte skoler griber formidlingsopgaven an og forankrer det praktikpladsopsøgende arbejde. Nogle skoler forankrer indsatsen centralt evt. i samarbejde med og i tilknytning til praktikcentret. På andre skoler er indsatsen decentralt organiseret, og indsatsen er ikke nødvendigvis koordineret med den indsats, der sker i praktikcentret.

60 pct. af skolerne har samlet den praktikpladsopsøgende indsats i en central enhed på skolen. Dette afspejler formentlig, at indsatsen er stærkt knyttet til skolens praktikcenter. Kun 16 pct. af skolerne har valgt udelukkende at lægge det opsøgende arbejde ud til de enkelte afdelinger af erhvervsskolen, jf. figur 11.

Figur 11



Der er samtidig stor forskel på, hvor gode erhvervsskolerne er til at lykkes med formidlingsopgaven. Inden for de største uddannelser såsom bygningsmaler, murer, elektriker og kontoruddannelse er andelen af søgende i gennemsnit mellem 16 og 58 pct. blandt top 3 af skoler med flest søgende inkl. elever i praktik i et praktikcenter inden for de pågældende uddannelser.

Blandt de skoler med færrest søgende på de pågældende uddannelser er andelen af søgende mellem 0 og 9 pct. Dermed er forskellen mellem 16-40 pct.-point på top og bund 3 af skoler, jf. tabel 3.

Tabel 3

Skoler klarer opgaven med forskelligt resultat			
Uddannelser	Top 3	Bund 3	Forskel pct.-point
Andel søgende, pct.			
Bygningsmaler	58	19	39
Ernæringsassistent	53	20	33
Detailhandel med specialer	45	10	35
Murer	36	0	36
Kontoruddannelse med specialer	36	6	30
Træfagenes byggeuddannelse	26	0	26
Gastronom	25	8	17
Smedeuddannelsen	22	1	21
Elektriker	22	5	17
Industriteknikeruddannelsen	22	5	17
VVS-energiuddannelsen	16	0	16

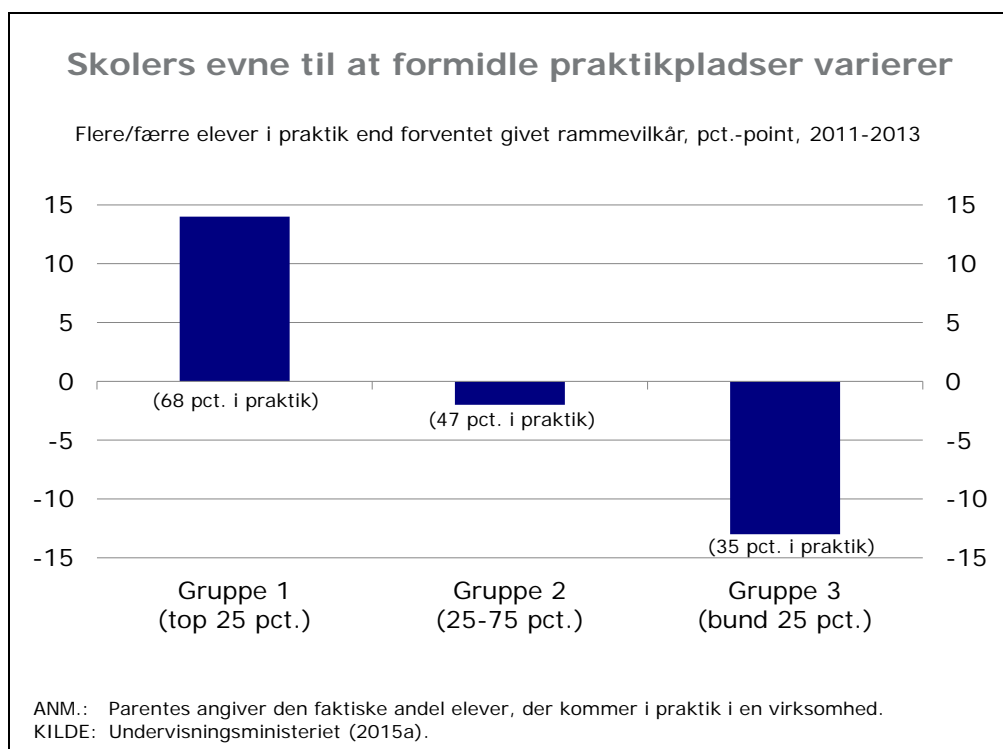
ANM.: Praktikpladssøgende er inkl. elever i skolepraktik på et praktikcenter. Første og anden kolonne i tabellen angiver den gennemsnitlige andel søgende på de tre skoler med henholdsvis flest og færrest søgende/elever i praktikcenter. Medtaget er uddannelser med minimum 900 elever, der udbydes på minimum ti skoler.

KILDE: Undervisningsministeriet (2015b), december 2014, og egne beregninger.

Skolernes forskellige rammevilkår er af betydning, når de skal hjælpe deres elever i praktik efter endt grundforløb. Skolernes elevsammensætning er forskellig, de udbyder forskellige uddannelser og arbejdsmarkedsforholdene i skolernes nærområde varierer. Korrigeres der for disse vilkår, er der imidlertid fortsat store forskelle på skolernes evne til at få deres elever i praktik, jf. Undervisningsministeriet (2015a).

De bedste erhvervsskoler får ca. 20 pct.-point flere elever i praktik, end de egentlig burde, når man ser på de vilkår, skolen har. Omvendt får de ringeste erhvervsskoler ca. 15-20 pct.-point færre i praktik, end deres vilkår egentlig giver dem mulighed for, jf. figur 12.

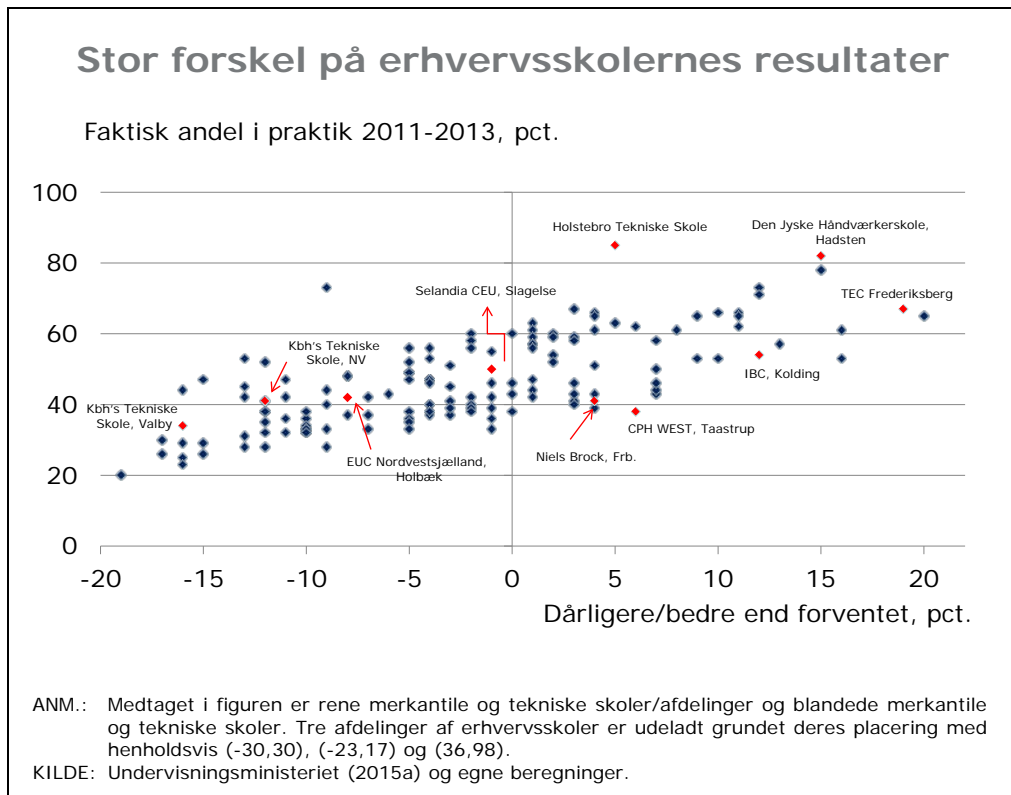
Figur 12



Undervisningsministeriets undersøgelse tager højde for, at nogle skoler helt naturligt er i en særlig gunstig situation. F.eks. fordi de leverer elever og lærlinge til et erhvervsområde med stor vækst, eller fordi de i høj grad har elever fra ressourcestærke hjem. Sådanne skoler vil stå bedre, når det gælder om at få deres elever ud i praktik end andre skoler, der f.eks. ligger i et område med stor ledighed blandt faglærte.

Undersøgelsen viser dermed, hvilke skoler der er bedst til at skaffe praktikpladser, uanset hvilke rammevilkår skolen har. En positiv benchmark betyder, at skolerne lykkes bedre med formidlingsopgaven, end rammevilkårene tilsiger, jf. figur 13.

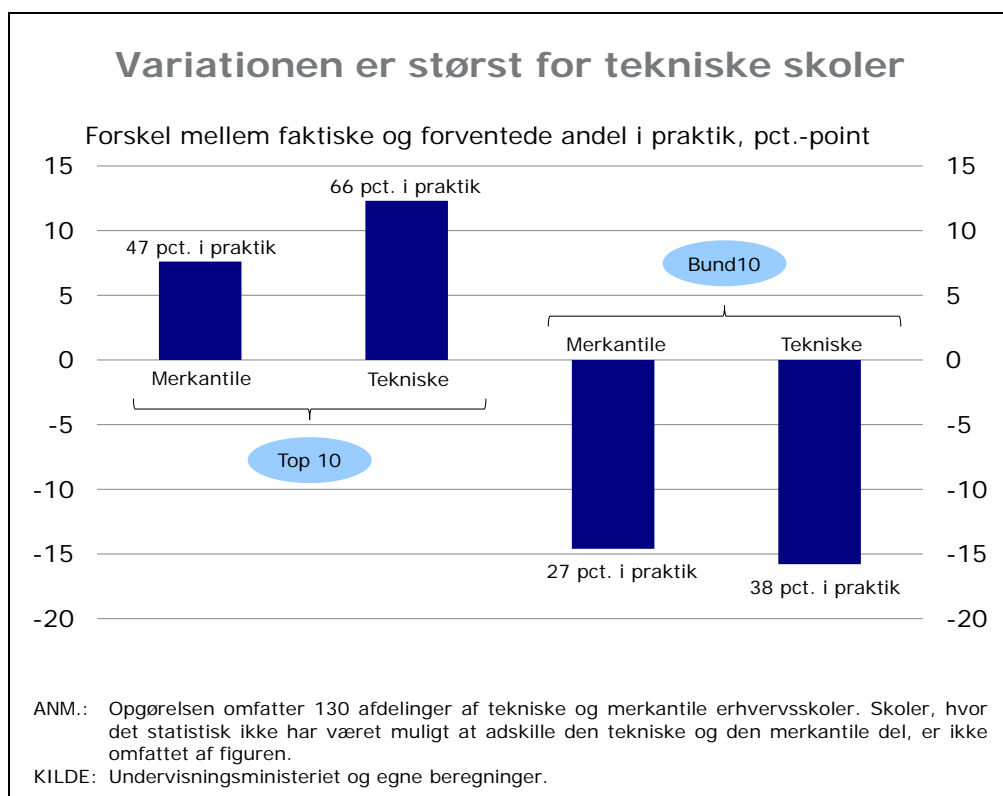
Figur 13



Forskellen på, hvor gode skolerne er til at opsøge og formidle praktikpladser, er mest udtalt blandt de tekniske skoler. Blandt de ti bedste tekniske skoler er i gennemsnit 66 pct. af eleverne i praktik i en virksomhed seks måneder efter, at eleverne har afsluttet deres grundforløb. Dette er 12 pct.-point bedre, end det kan forventes ud fra skolens rammevilkår. Omvendt er i gennemsnit 38 pct. i praktik i en virksomhed blandt de ti dårligste tekniske skoler, hvilket er 16 pct.-point lavere end det forventede niveau.

Blandt de merkantile skoler ligger de 10 bedste skoler 8 pct.-point over deres forventede niveau, og 47 pct. kommer i virksomhedspraktik, mens de ti dårligste skoler ligger 15 pct.-point under det forventede, og 27 pct. kommer i praktik, jf. figur 14.

Figur 14



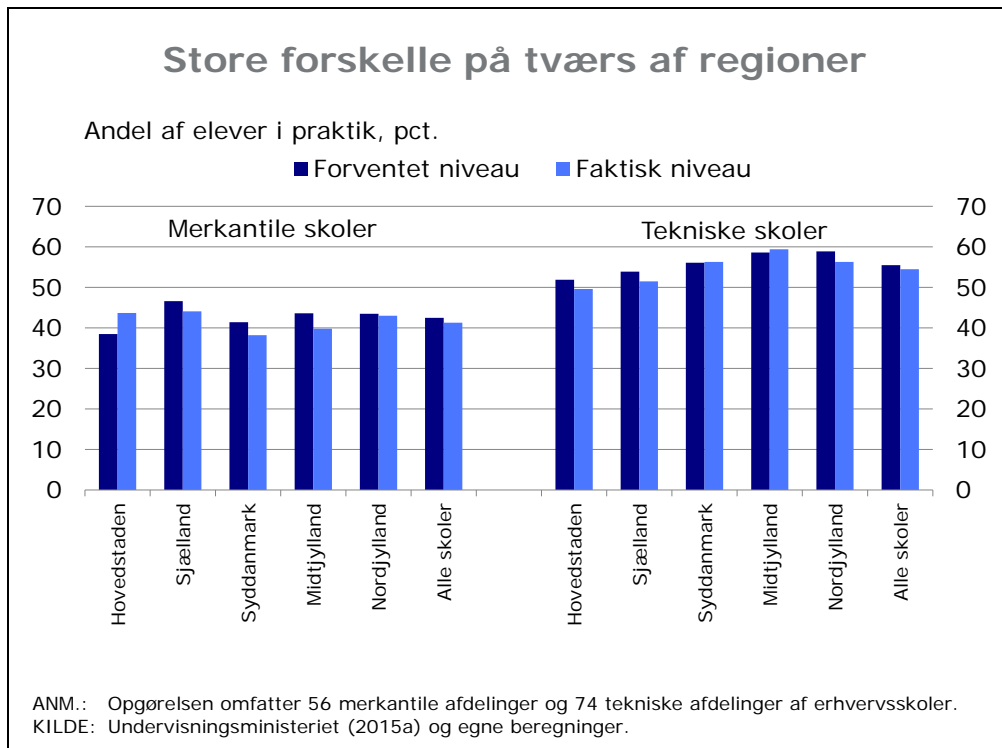
Selv om der bliver taget højde for antallet af virksomheder, faglærte, arbejdspladser og ledighedsprocenten i skolens pendlingsområde, er der stor regional forskel på, hvor stor en andel af skolernes elever, der finder en praktikplads i en virksomhed.

På det tekniske område klarer skoler i Region Midtjylland og Region Syddanmark sig i gennemsnit bedre end forventet og ligger også i toppen af skalaen for andelen af elever med en praktikplads i en virksomhed. Skoler i Region Hovedstaden og i Region Sjælland ligger derimod ca. 2 pct.-point lavere end deres forventede niveau.

Inden for Region Hovedstaden er der imidlertid også store forskelle på det tekniske område. F.eks. er TEC Frederiksberg og Københavns tekniske skoler i Glostrup og Herlev blandt de skoler, der klarer sig bedst – også på landsplan. Andre tekniske skoler i Region Hovedstaden er derimod markant dårligere til at formidle praktikpladser, end man kunne forvente. Det gælder f.eks. Københavns Tekniske skole i Nordvest og Valby.

Hovedstadsregionen er den eneste region, hvor skolerne i gennemsnit klarer sig bedre end forventet på det merkantile område. Her er gennemsnittet 5 pct.-point højere end rammebetingelserne tilsiger, jf. figur 15.

Figur 15



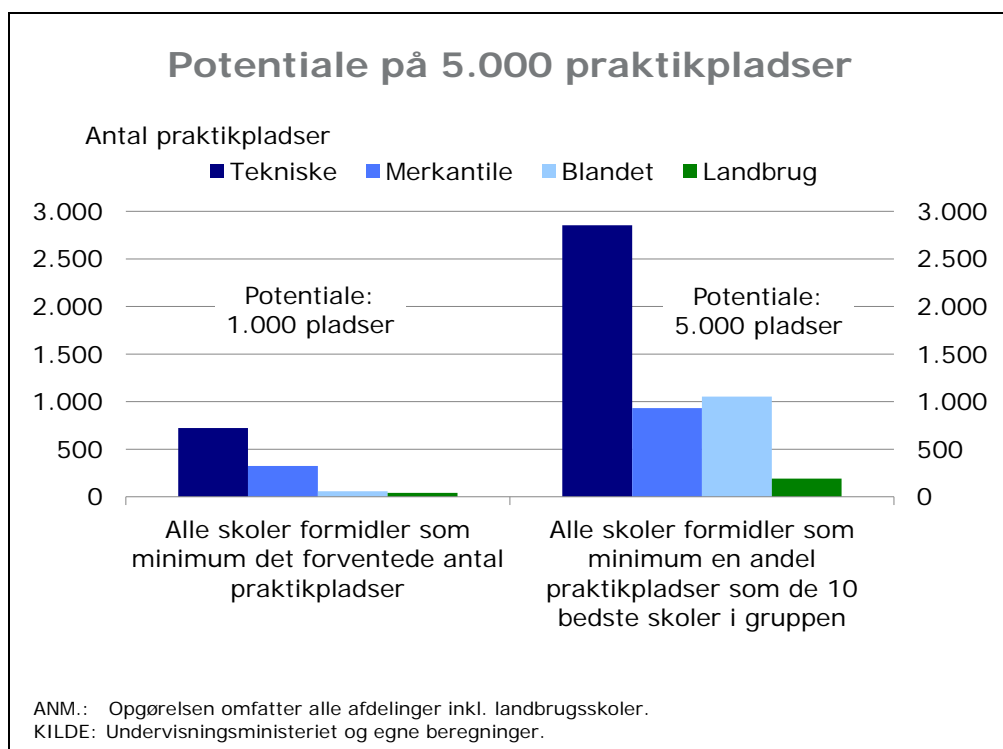
De store forskelle skolerne imellem peger på, at der er et væsentligt potentiale for at forøge antallet af elever, der kommer i praktik i en virksomhed.

Hvis alle skolerne som minimum formidler det antal praktikpladser, som kan forventes ud fra skolernes rammebetingelser, kan der skabes ca. 1.000 flere praktikpladser i virksomhederne.

Potentiale på ca. 5.000 ekstra pladser i virksomhederne

Potentialet for flere praktikpladser er endnu større, hvis alle skolerne som minimum formidler samme andel praktikpladser som gennemsnittet blandt de ti bedste skoler inden for deres område. I så fald kan antallet af praktikpladser i virksomhederne forøges med ca. 5.000 praktikpladser, jf. figur 16.

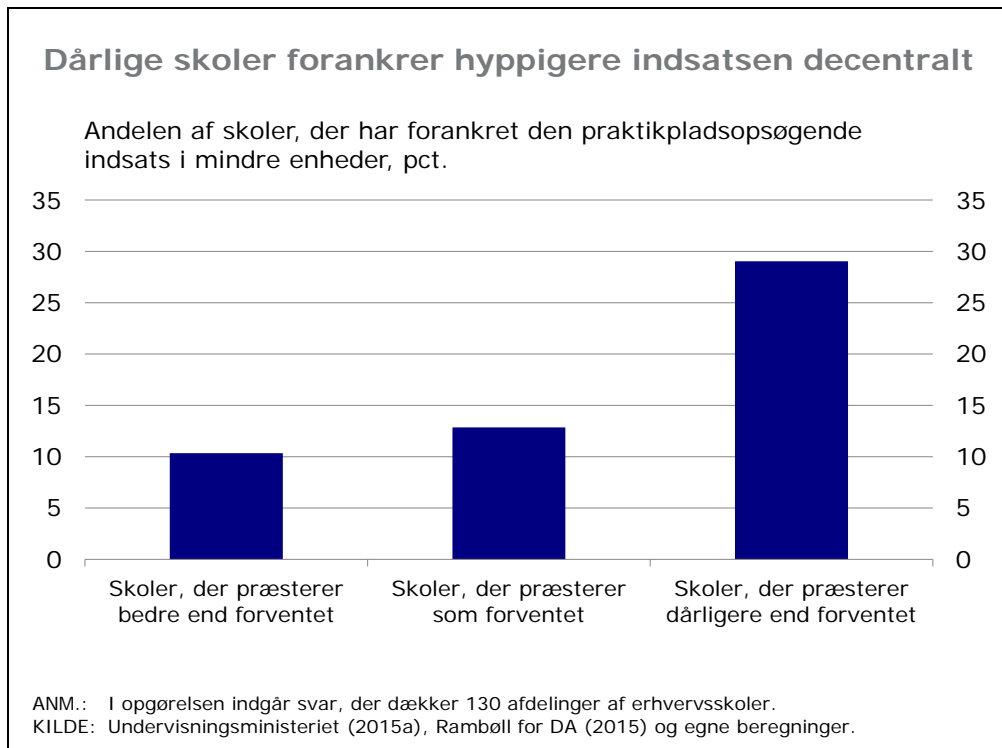
Figur 16



Der er en sammenhæng mellem skolernes evne til at formidle praktikpladser og deres organisering. De dygtigste skoler har i langt mindre grad forankret det praktikpladsopsøgende arbejde i decentrale enheder end de skoler, der er ringere til at formidle praktikpladser i virksomhederne end forventet.

10 pct. af de skoler, der præsterer bedre end forventet, styrer indsatsen decentralt. Den tilsvarende andel blandt skoler, der præsterer ringere end forventet, er 29 pct., jf. figur 17.

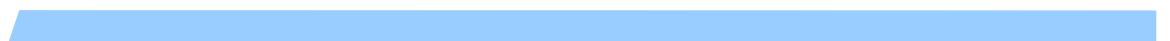
Figur 17



Deloitte påpeger i en undersøgelse for Undervisningsministeriet "God praksis i den praktikpladsopsøgende indsats" fra 2015, at det kan være vanskeligere at koordinere det praktikpladsopsøgende arbejde med den skolepraktik, der foregår på praktikpladscentrene, hvis indsatsen er forankret decentralt. Samtidig kan det være mere ressourcekrævende, og der kan mangle systematik og overblik, hvis indsatsen bliver forankret decentralt i forskellige mindre enheder, jf. Deloitte for Undervisningsministeriet (2015).

16 pct. af de skoler, der klarer sig dårligere end forventet, er ikke godkendt som praktikcenter. Disse skoler har derfor ikke et naturligt samlet sted at placere det praktikpladsopsøgende arbejde. Det samme gør sig dog også gældende for skoler, der præsterer som forventet, hvor 14 pct. ikke er godkendt som praktikcenter. Skoler, der præsterer bedre end forventet, er alle godkendt som praktikcenter for visse uddannelser.

5. Strategi og mål for det praktikpladsopsøgende arbejde



5. Strategi og mål for det praktikpladsopsøgende arbejde

Centralt i det praktikpladsopsøgende arbejde, der foregår på erhvervsskolerne, er at udarbejde en strategi og handlingsplan med mål og aktiviteter, der bidrager til, at så mange elever som muligt kommer i praktik i en virksomhed. I strategien kan skolerne fastlægge langsigtede mål for det praktikpladsopsøgende arbejde, hvilket gør det muligt at fokusere på ressourcerne og sætte retning på handlingerne.

Som en del af strategien har skolen mulighed for at foretage en segmentering af virksomheder og elever. Ved præcist at definere og afgrænse, hvilke målgrupper der er i fokus, kan skolerne målrette både kommunikationen og aktiviteter og derved koncentrere og effektivisere den praktikpladsopsøgende indsats mod de valgte grupper. "Kunderne" er så at sige forskellige, og det er ikke nødvendigvis hensigtsmæssigt at henvende sig til alle på den samme måde.

Det opsøgende arbejde opfatter både godkendte og ikke-godkendte virksomheder. Derudover kan skolerne vælge at koncentrere deres aktiviteter mod eksempelvis virksomheder, der enten har eller ikke har elever, ligesom de kan segmentere indsatsen efter virksomhedernes størrelse osv.

Omkring 80 pct. af erhvervsskolerne har i dag en nedskrevet strategi over for både praktikpladsgodkendte og ikke-praktikpladsgodkendte elever. Det gælder både virksomheder med og uden elever, jf. figur 18.

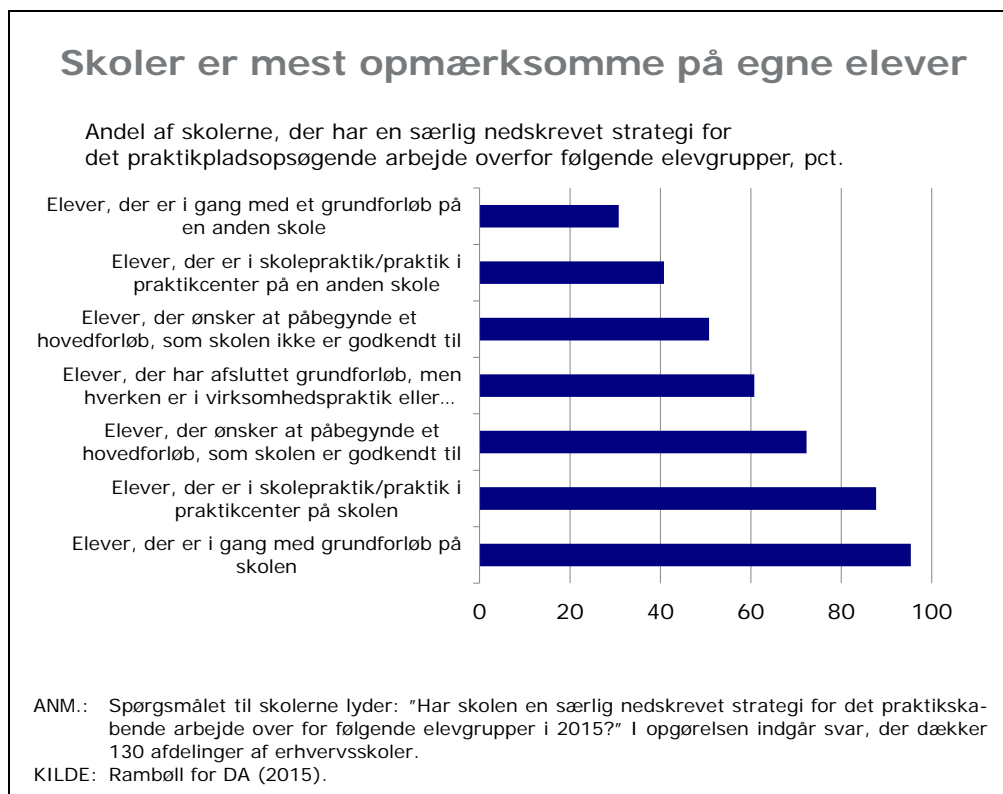
Figur 18



Lidt færre skoler målretter deres indsats mod henholdsvis små og mellemstore virksomheder, hvor to ud af tre skoler har en nedskrevet strategi. Knap 62 pct. af skolerne har en nedskrevet strategi over for store virksomheder, mens lidt over halvdelen har en nedskrevet strategi over for nyetablerede virksomheder. Dermed er skolerne i mindre grad opmærksomme på de mange mulige praktikpladser, der kan findes i de 2.000 nye virksomheder, der bliver etableret hver måned som følge af et marked i konstant forandring, jf. Experian (2014).

En segmentering af elevgrupper viser endvidere, at skolerne er mest opmærksomme på at finde praktikpladser til egne elever. Det gælder både for de elever, som er i gang med et grundforløb på skolen, og for de elever, der er i gang med praktik i skolens praktikcenter. Omvendt har kun 31 pct. af skolerne nedskrevet en strategi for praktikpladser til praktikpladssøgende elever, der er i gang med et grundforløb på en anden skole, jf. figur 19.

Figur 19



Et andet element i erhvervsskolernes overordnede strategi og tilgang til det praktikpladssøgende arbejde er, hvorvidt de primært tager udgangspunkt i virksomhederne eller eleverne, når de forsøger at finde et praktikmatch.

57 pct. af skolerne tager primært udgangspunkt i virksomhedernes behov og efterspørgsel efter elever og forsøger herefter at finde elever, der matcher. Omvendt tager 40 pct. af skolerne primært udgangspunkt i de praktikpladssøgende elever og forsøger herefter at finde virksomheder, der matcher elevernes ønsker og kvalifikationer, jf. tabel 4.

Tabel 4

Virksomhederne er det primære	
Primære udgangspunkt	Pct.
Konsulenterne tager primært udgangspunkt i virksomhedernes behov og efterspørgsel efter elever og forsøger herefter at finde elever, der matcher.	57
Konsulenterne tager primært udgangspunkt i de praktikpladssøgende elever og forsøger at finde virksomheder, der matcher.	40
Ved ikke	3

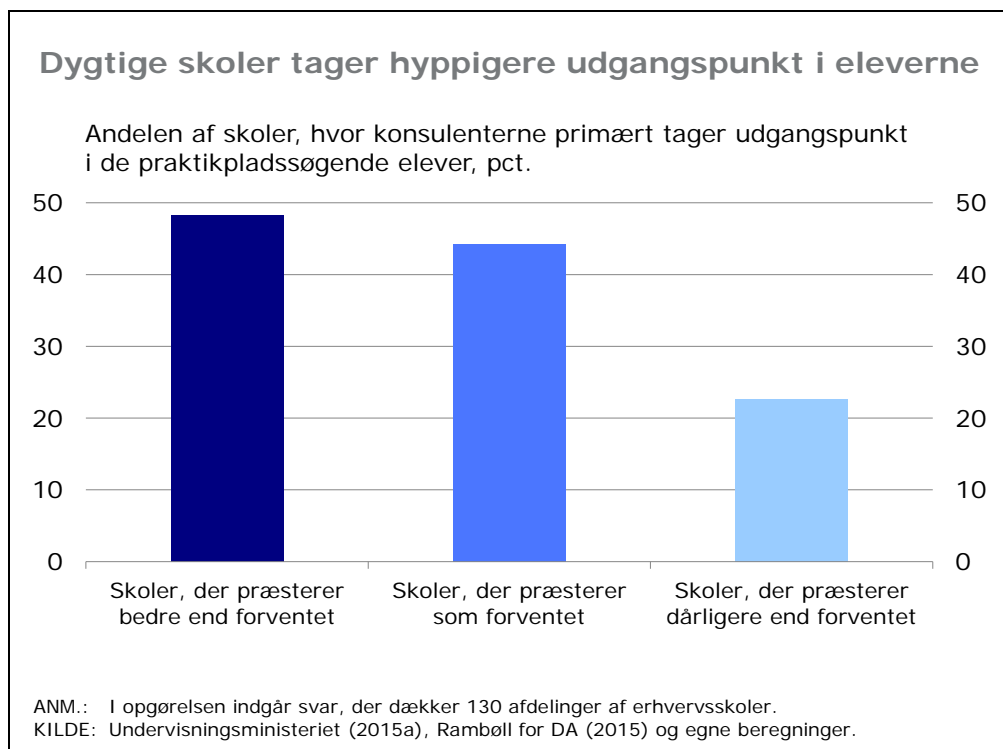
ANM: Skolerne er blevet spurgt om følgende: "Hvilke af disse to udgangspunkter for det praktikpladssøgende arbejde er det mest udbredte på jeres skole?" I opgørelsen indgår svar, der dækker 130 afdelinger af erhvervsskoler.

KILDE: Rambøll for DA (2015).

Sammenholdt med hvor dygtige erhvervsskolerne er til at finde praktikpladser, tager skoler, der præsterer dårligere end forventet, i mindre grad udgangspunkt i de praktikpladssøgende elever, end skoler, der præsterer bedre end forventet.

Mens op imod halvdelen af de bedste skoler primært tager udgangspunkt i eleverne, er andelen godt 20 pct. på skoler, der klarer sig dårligere end forventet, jf. figur 20.

Figur 20



Fordele ved at starte med eleverne

Som påpeget af flere erhvervsskoler, kan der være en række fordele forbundet med at starte med eleverne og ikke med virksomhederne. For selv om virksomhederne er villige til at ansætte en ny elev, nytter det ikke, hvis eleverne ikke er gjort motiverede og klar til at søge ud på en arbejdsplads, jf. Agenda (2015).

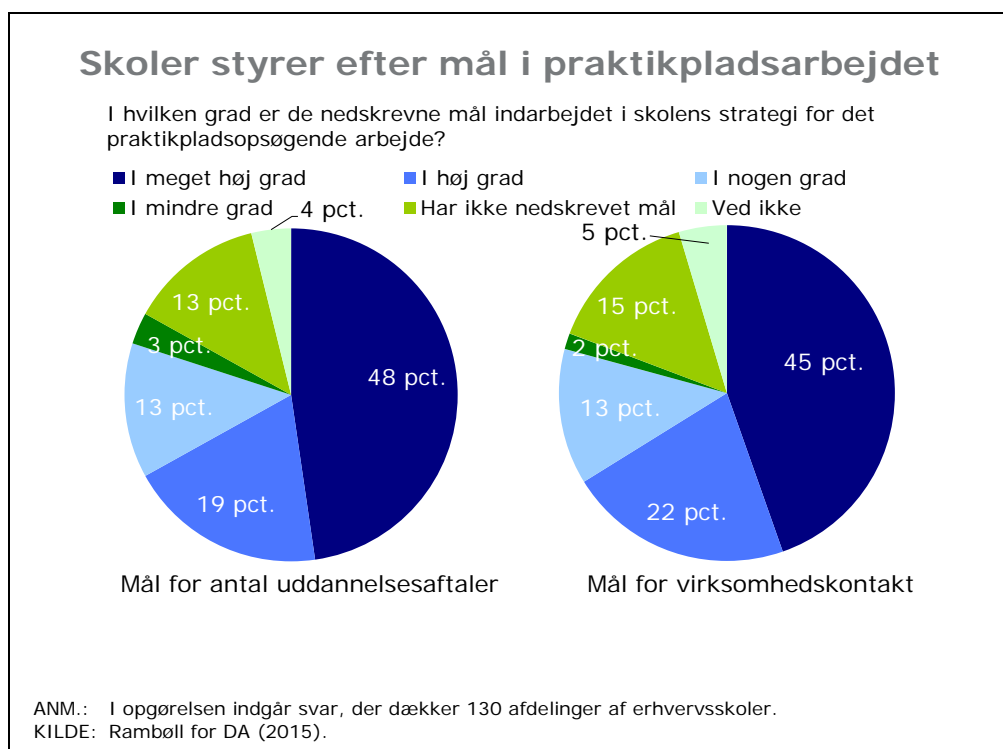
I skolernes praktikpladsstrategi og handlingsplan kan skolerne også opstille mål og følge op på resultaterne. Dette kan bidrage til at skabe større effektivitet og gennemsigtighed i det praktikpladsopsøgende arbejde.

Mål understøtter effektiv praktikpladsopsøgning

Ved at opstille mål, bliver det tydeligt, hvad skolerne skal styre efter i det daglige arbejde. Arbejder skolerne samtidig systematisk med løbende at måle resultaterne, bliver det nemmere at prioritere indsatsen, så skolen kan fokusere sine kræfter der, hvor det giver de bedste resultater. Målene understøtter dermed, at skolerne løbende bliver mere effektive i det praktikpladsopsøgende arbejde.

To ud af tre skoler har i dag i høj eller meget høj grad nedskrevet konkrete mål som en del af deres strategi for det praktikpladsopsøgende arbejde. 16 pct. af skolerne har enten i mindre grad eller slet ikke indarbejdet mål i deres strategi, jf. figur 21.

Figur 21



At opstille mål giver størst udbytte, hvis skolerne også følger op på målene, så de kan reflektere over resultaterne og tilpasse og prioritere indsatsen. En måde, hvorpå skolerne kan følge op på målene, er gennem afrapportering af resultaterne til skolens bestyrelse.

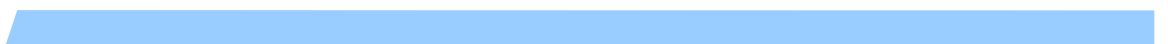
Mere end 40 pct. af skolerne afrapporterer til bestyrelsen mindst en gang i kvartalet. 30 pct. af skolerne afrapporterer en gang årligt til bestyrelsen.

Dermed er der stor forskel på, hvor hyppigt skolebestyrelserne bliver orienteret om og inddraget i, hvorvidt skolerne er på rette vej i det praktikpladsopsøgende arbejde, jf. figur 22.

Figur 22



6. Virksomhedskontakt og service



6. Virksomhedskontakt og service

En tæt virksomhedskontakt med gode og tillidsfulde relationer er helt afgørende for, at skolernes praktikpladsopsøgende arbejde munder ud i konkrete uddannelsesaftaler. Praktikpladskonsulenterne skal kende det lokale arbejdsmarked og virksomhedernes behov for arbejdskraft og elever.

Kontakten til virksomhederne foregår både telefonisk, pr. mail og ved at praktikpladskonsulenten tager på besøg på den pågældende virksomhed.

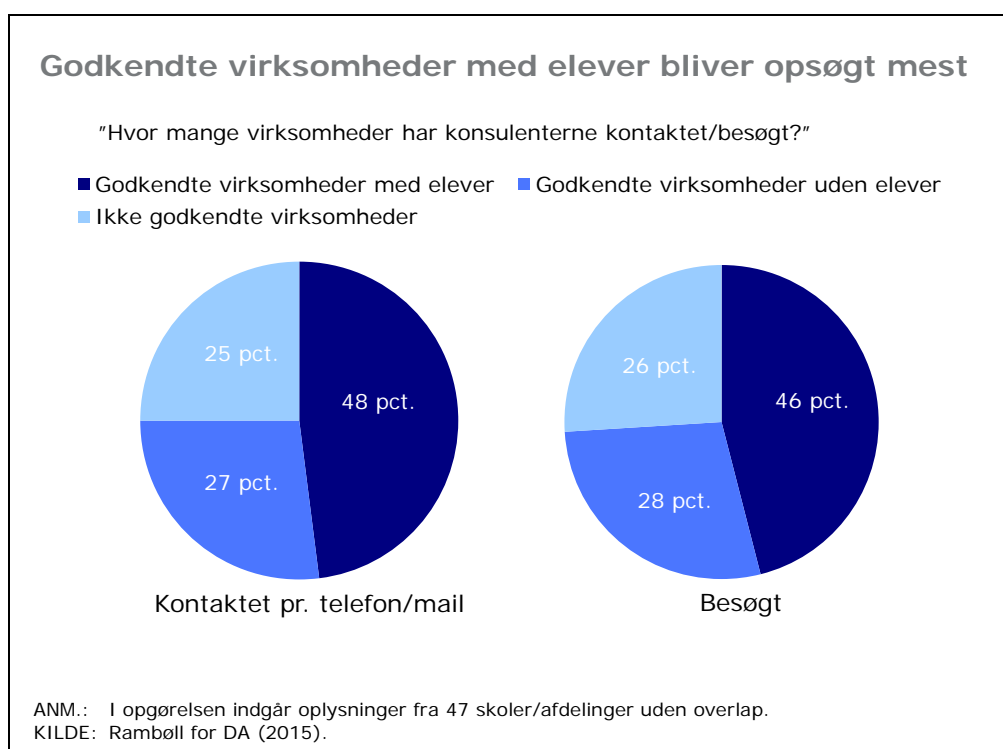
Besøg på potentielle praktikvirksomheder kan dels afdække virksomhedens ønsker og behov. Dels kan besøgene bidrage til, at praktikpladskonsulenten får identificeret mulige praktikpladsåbninger. Måske får konsulenten endda konkrete praktikpladser med hjem eller har praktikpladssøgende "med i tasken", som bliver præsenteret for virksomheden under besøget.

Skoler kontakter hyppigst virksomheder, der har elever

48 pct. af de virksomheder, der bliver kontaktet af konsulenterne, er praktikpladsgodkendte virksomheder, der har elever i forvejen. De resterende virksomheder, der bliver kontaktet pr. telefon eller mail, fordeles sig næsten ligeligt mellem praktikpladsgodkendte virksomheder uden elever og ikke praktikpladsgodkendte virksomheder.

Det samme billede tegner sig for praktikpladskonsulenternes besøg på virksomheder. Igen er det praktikpladsgodkendte virksomheder med elever, der oftest bliver besøgt, jf. figur 23.

Figur 23

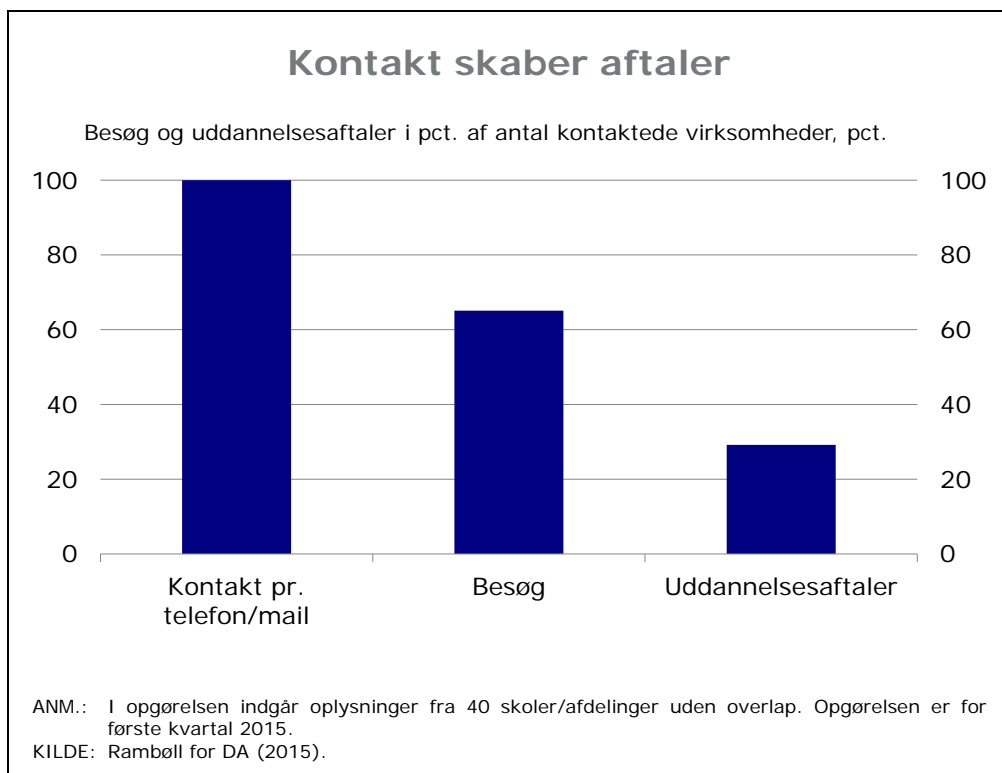


At erhvervsskolerne primært opsøger virksomheder, der har elever i forvejen, står i kontrast til, at praktikpladspotentialet er mere end fire gange større i virksomheder uden elever end i virksomheder med elever, jf. Undervisningsministeriet (2015a).

Den hyppigst forekomne kontaktform over for virksomhederne er kontakt pr. telefon eller mail. Andelen af virksomhedsbesøg er godt 40 pct.-point lavere end kontakt pr. telefon eller mail.

Gennem kontakten til virksomhederne bliver der indgået en række uddannelsesaftaler. I gennemsnit lykkes det for praktikpladskonsulenterne at skaffe en praktikplads til en elev i 30 pct. af de tilfælde, konsulenterne er i kontakt med en virksomhed pr. telefon eller mail, jf. figur 24.

Figur 24



Skolerne yder service over for virksomhederne ...

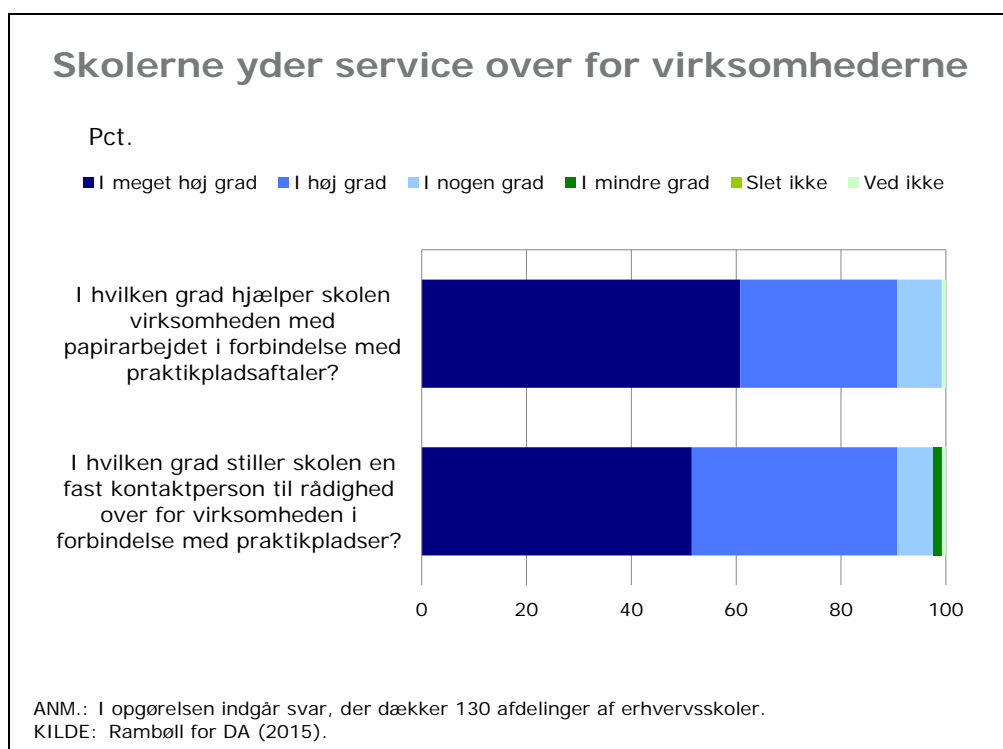
Nem adgang og et højt serviceniveau er en af hjørnestenene i et godt samarbejde mellem virksomheder og erhvervsskoler om arbejdet med praktikpladser. Virksomhederne skal opleve, at skolernes indsats er virksomhedsfokuseret, at det er nemt at samarbejde med skolen, og at de får en professionel service og hjælp i samspillet med skolen. Det gælder både i forbindelse med den første kontakt, når uddannelsesaftalen bliver indgået og sidenhen igennem hele praktikperioden.

Som service kan skolen levere administrativ bistand til virksomheden i form af hjælp til at udfylde blanketter og godkendelser eller hjælp til at forstå regler og krav m.v. 91 pct. af erhvervsskolerne tilbyder i dag i høj eller meget høj grad at hjælpe virksomheder med papirarbejdet i forbindelse med indgåelse af praktikaftaler.

Virksomhederne værdsætter desuden, at skolen er tilgængelig, og at der sker en hurtig opfølgning, hvis virksomheden henvender sig med spørgsmål m.v. Virksomheden kan f.eks. få tilknyttet en fast kontaktperson på skolen. Dermed skal virksomheden kun holde styr på ét enkelt telefonnummer, uanset hvad henvendelsen drejer sig om i relation til uddannelsesaftalen. Og kontaktpersonen kender virksomheden og historikken m.v.

91 pct. af skolerne angiver, at de stiller en fast kontaktperson til rådighed over for virksomhederne i forbindelse med indgåelse af praktikpladser, jf. figur 25.

Figur 25



For at skolen og praktikpladskonsulenterne kan bidrage til et godt match mellem virksomhed og elev, har skolen ikke alene brug for et tæt samarbejde med virksomhederne. Skolen skal også kende til elevernes kvalifikationer, praktikpladsønsker, motivation og eventuelle udfordringer, der kan være en barriere for at finde en praktikplads.

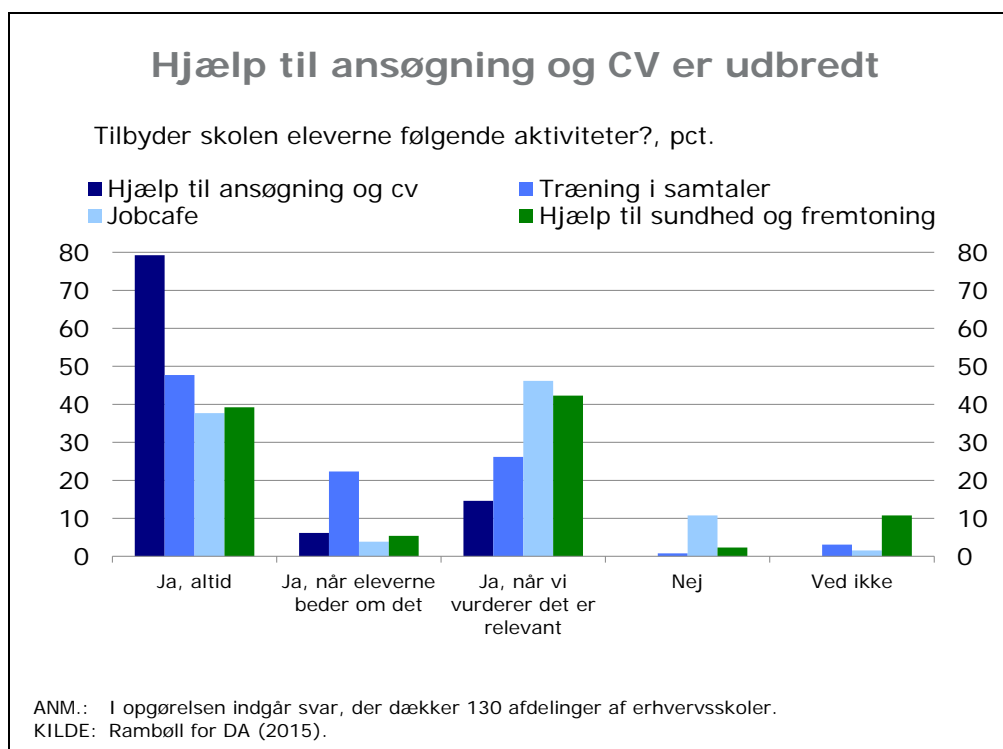
... og forbereder eleverne på at møde virksomhederne

I den forbindelse kan skolen tilbyde eleverne hjælp til at finde en praktikplads ved at klæde dem på til ansøgningsprocessen og mødet med potentielle praktikvirksomheder. Dette kan foregå på forskellig vis, f.eks. gennem hjælp til udarbejdelse af ansøgning og CV, træning i samtaler eller fokus på udvikling af elevernes sundhed og fremtoning.

80 pct. af skolerne tilbyder altid at hjælpe eleverne med ansøgninger og CV, for at forbedre kvaliteten og øge deres praktikchancer. Det kan f.eks. ske gennem sparring og øvelser.

Knap halvdelen af skolerne tilbyder desuden altid træning i samtaler, hvilket f.eks. kan bidrage til at skabe ro hos elever, der er nervøse for at møde virksomhederne. Samtidig får eleverne et mere realistisk billede af, hvad virksomhederne efterspørger, hvilket kan øge elevernes chancer for at få en praktikplads, jf. figur 26.

Figur 26



Hjælp til sundhed og fremtoning er også udbredt på skolerne. Eleverne får gode råd til, hvordan de kan vise engagement og "sælge sig selv", hvilket kan løfte elevernes selvtillid og gøre det lettere for dem selv at tage ansvar for at finde en praktikplads.

Endelig arrangerer visse skoler såkaldte jobcafeer, hvor virksomheder og mestre bliver inviteret ind på skolen, så eleverne får en nem adgang og kontakt til virksomhederne.

Det er ikke alene praktikpladskonsulenterne, der er i kontakt med virksomhederne. Som led i elevernes praktikpladssøgning besøger mange elever også flere virksomheder for at få et indtryk af, hvad der foregår på arbejdspladsen, og hvad der bliver forventet af dem som praktikelever.

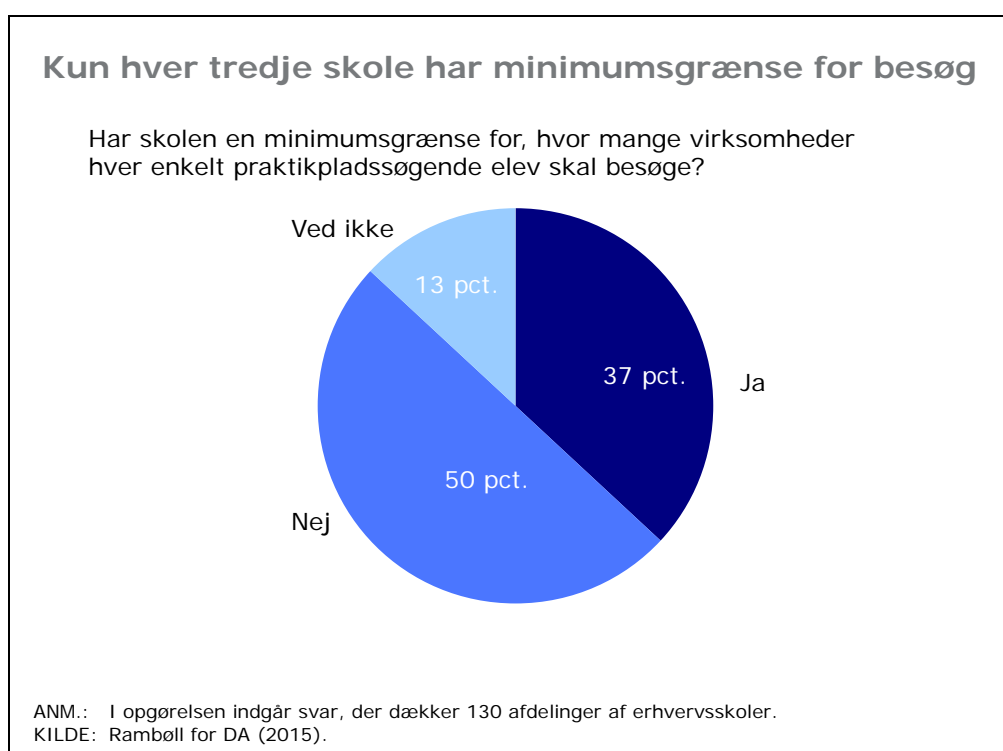
Praktikpladssøgende elever i skolepraktik er omfattet af de såkaldte EMMA-kriterier. Det betyder bl.a., at eleverne aktivt skal søge praktik i en virksomhed, mens de er i praktik i praktikcenteret.

Halvdelen af skolerne stiller ikke krav til at møde virksomheder

Det er imidlertid langt fra alle skoler, der understøtter, at eleverne aktivt søger en praktikplads ved f.eks. at opstille en minimumsgrænse for, hvor mange virksomheder hver enkelt praktikpladssøgende elev skal besøge.

Ca. hver tredje skole har fastsat en minimumsgrænse for antallet af virksomhedsbesøg, mens halvdelen af skolerne ikke har en sådan grænse, jf. figur 27.

Figur 27



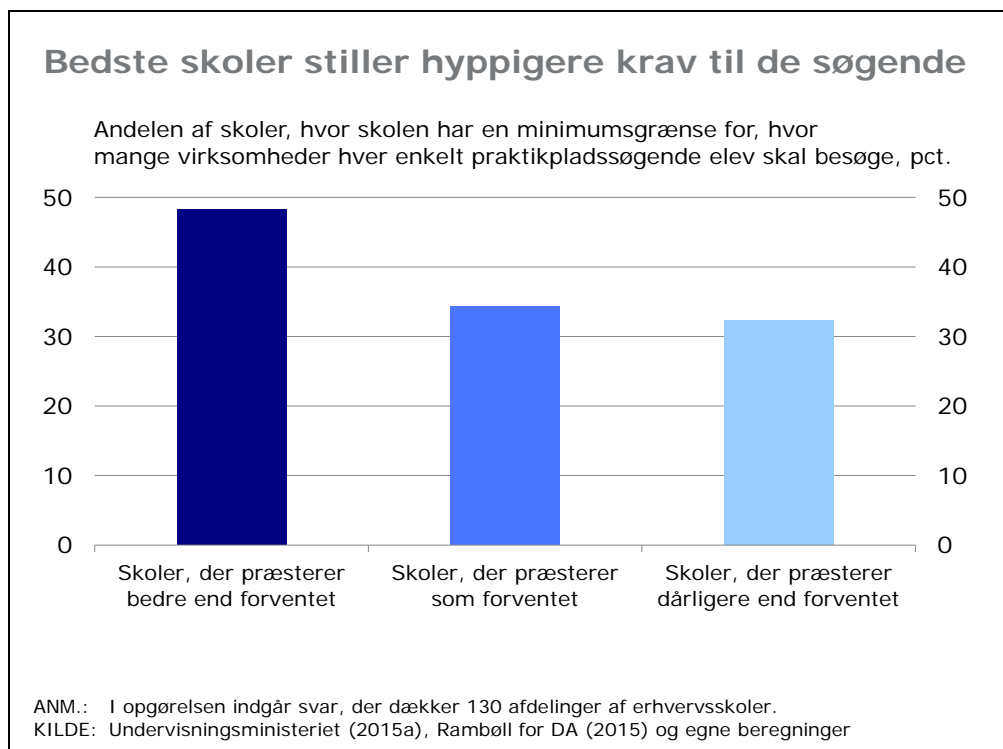
Der er en tydelig forskel på, hvilke skoler der stiller minimumskrav til de praktikpladssøgende om at være aktive.

Knap halvdelen af de skoler, der er bedst til at finde praktikpladser, jf. benchmarkingen, har en minimumsgrænse for, hvor mange virksomheder, den enkelte praktikpladssøgende skal besøge.

Dårligste skoler stiller færrest krav

Blandt de skoler, der er dårligere end forventet til at finde praktikpladser til eleverne, har hver tredje en minimumsgrænse for, hvor mange virksomheder den enkelte praktikpladssøgende elev skal besøge, jf. figur 28.

Figur 28



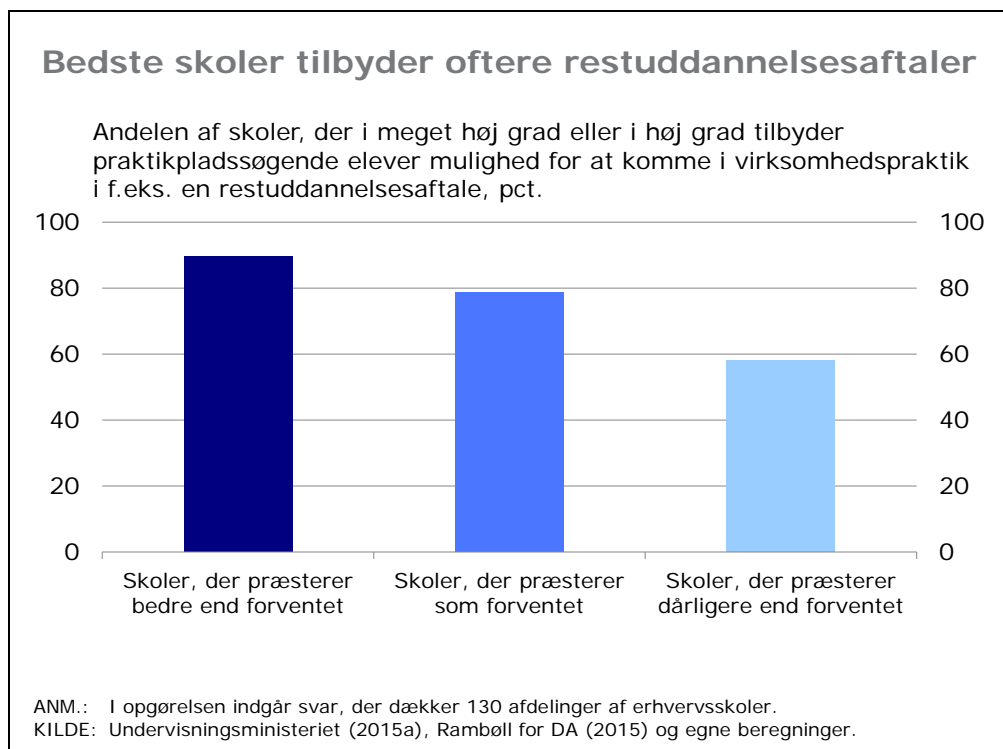
Praktikpladssøgende elever, der har mistet deres praktikplads f.eks. på grund af, at virksomheden ophører, har mulighed for at fortsætte den praktiske del af uddannelsen i praktik i et praktikcenter eller indgå en restuddannelsesaftale med en ny virksomhed. Praktikaftaler for elever, der finder en praktikplads i en virksomhed efter en periode med praktik i et praktikcenter, er ligeledes restuddannelsesaftaler.

Når praktikpladskonsulenterne på skolerne hjælper elever med at finde en restuddannelsesaftale, er det dermed uddannelsesaftaler til elever, der har noget praktisk erfaring enten fra en anden virksomhed eller fra et praktikcenter.

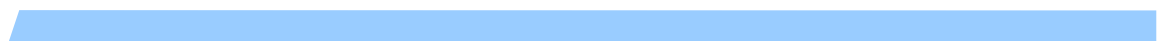
Dårligste skoler tilbyder i mindre omfang restaftaler

Tre ud af fire skoler tilbyder i høj eller i meget høj grad praktikpladssøgende elever mulighed for at indgå en restuddannelsesaftale. Andelen af skoler, der giver mulighed for restuddannelse, er størst for skoler, der får flere elever i praktik end forventet. Ud af de dygtigste skoler tilbyder ca. 90 pct. i høj eller i meget høj grad mulighed for restuddannelse til de praktikpladssøgende. Blandt de dårligste skoler er andelen 58 pct., jf. figur 29.

Figur 29



7. Ressourceforbrug og økonomiske incitament



7. Ressourceforbrug og økonomiske incitamenter

Erhvervsskoler er finansieret af statslige taxametertilskud

Erhvervsskolerne er selvejende institutioner og deres udgifter til undervisning og øvrige aktiviteter – herunder det praktikpladsopsøgende arbejde – finansieres primært af en række taxametertilskud fra staten. Skolerne modtager bl.a. undervisnings-, færdiggørelses- og praktikpladstaxametertilskud.

Som hovedregel bliver taxametertilskuddene ydet ud fra den enkelte institutions antal årselever/elever og en takst pr. årselev/elev. Taxametertilskuddene varierer alt afhængigt af, hvilken type uddannelse skolen udbyder. F.eks. svinger undervisningstaxametertilskuddet inden for indgangen "Produktion og udvikling" fra 67.740 kr. pr. årselev for metalsmed og modelsnedker til 111.110 kr. pr. årselev for værktøjsuddannelsen og uddannelse til overfladebehandler.

Taksterne pr. årselev bliver fastsat på de årlige finanslove for de enkelte uddannelser, jf. boks 2.

Boks 2

Erhvervsskolernes indtægter og udgifter

Indtægter:

Praktikpladstaxametertilskud for elever, der indgår uddannelsesaftaler. Tilskuddet pr. aftale bliver fordoblet, når antallet af aftaler pr. skole overstiger et individuelt måltal på 90 pct. af skolens aftaler det forudgående år. Der bliver udbetalt 7.100-14.200 kr. pr. elev.

Færdiggørelsestaxametertilskud, der bliver udbetalt ved færdiggørelse af henholdsvis grundforløbet og hovedforløbet. Ved færdiggørelse af hovedforløbet bliver færdiggørelsestaxametere ikke udbetalt for elever, der afslutter i praktik i praktikcenter. Der bliver udbetalt 2.650-7.250 kr. pr. elev.

Undervisningstaxametertilskud i skoleperioderne i hovedforløbet. 44.300-159.750 kr. pr. årselev (40 uger).

Fællesudgiftstaxameter og bygningstaxametertilskud. Henholdsvis 6.720-18.380 kr. pr. årselev og 6.190-47.140 kr. pr. årselev (40 uger).

Skolepraktiktaxameter for elever i praktik i praktikcenter. 19.590-83.900 kr. pr. årselev (40 uger). Der bliver udbetalt halvt skolepraktiktaxameter for elever i virksomhedsforlagt undervisning eller delaftale i skolepraktik.

Fællesudgiftstaxameter og bygningstaxametertilskud til praktikcentrene. Der bliver udbetalt 6.330-12.660 kr. pr. årselev og 2.880-9.010 kr. pr. årselev (40 uger).

Øvrige indtægter, eksempelvis ved salg af varer og tjenesteydelser.

Udgifter:

Udgifter til det praktikpladsopsøgende arbejde, herunder lønudgifter til praktikpladskonsulenter, udgifter til materialer til brug for det opsøgende arbejde m.v.

Udgifter til undervisning i skoleperioder og i praktikcentre, udstyr og drift af bygninger m.v.

Eventuelle udgifter ved at oprette **små hold i praktikcentre**, hvis flere elever får uddannelsesaftaler.

ANM.: Taksterne er eksklusiv moms.
KILDE: Undervisningsministeriet (2015d).

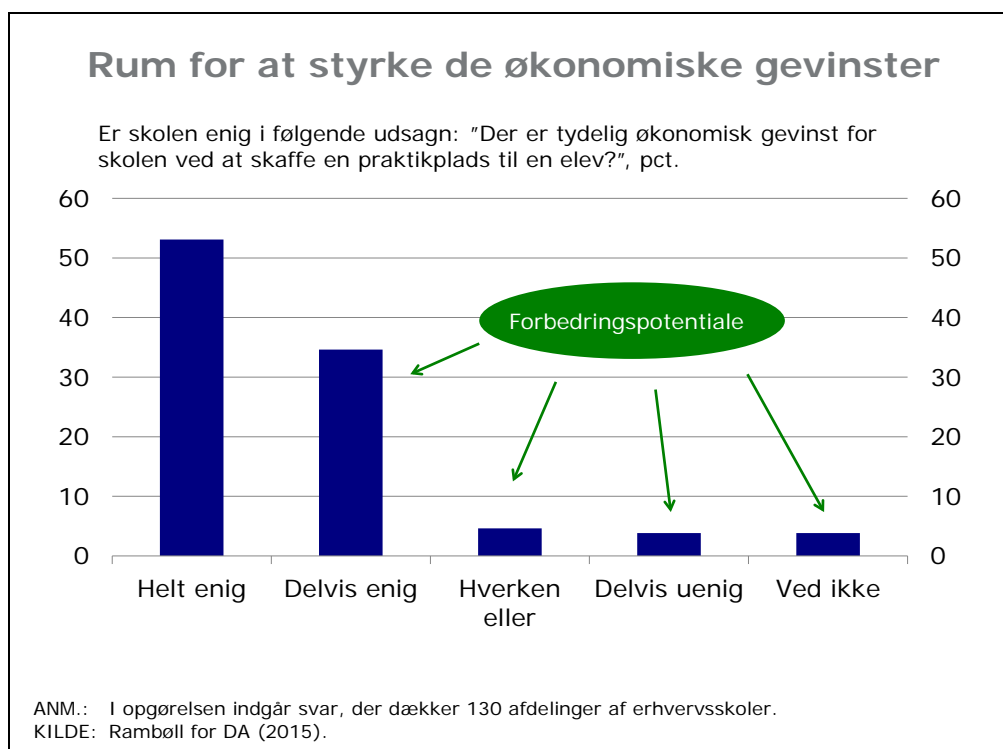
Formålet med taxametersystemet er ikke alene at dække skolernes udgifter til forskellige aktiviteter. Taxametersystemet skal understøtte, at skolerne har økonomiske incitamenter til at fokusere på at skabe gode resultater.

Skolerne bliver f.eks. belønnet for at bidrage til, at eleverne færdiggør deres grundforløb og hovedforløb og for, at eleverne gennemfører en stor del af deres hovedforløb i praktik i en virksomhed. Dermed varierer skolernes tilskud og udgifter i forhold til, om skolens elever får en praktikplads i en virksomhed, eller om eleven er i praktik i et praktikcenter.

Halvdelen af skolerne er ikke enige i den økonomiske gevinst

I dag er omkring halvdelen af erhvervsskolerne enig i, at der er en tydelig økonomisk gevinst ved at skaffe en praktikplads til en elev. De resterende skoler er delvist enige, hverken enige eller uenige eller delvis uenige. Dermed er der mulighed for at målrette de nuværende taxametertilskud vedrørende praktikpladser, så den økonomiske gevinst ved, at flere elever finder en praktikplads i en virksomhed, bliver tydelig for flere skoler, jf. figur 30.

Figur 30



Skolernes udgifter til det praktikpladsopsøgende arbejde bliver primært finansieret gennem det såkaldte praktikpladstaxametertilskud. Der i alt afsat 214 mio. kr. til praktikpladstilskud til skolerne i 2015. Praktikpladstaxameteret bliver ikke udbetalt som f.eks. undervisningstaxametertilskuddet pr. årselev, men pr. elev, der indgår en uddannelsesaftale.

Ud over praktikpladstaxametertilskuddet kan faglige udvalg og lokale uddannelsesudvalg søge om tilskud gennem AUB (Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag) til projekter, kampagner og opsøgende arbejde med det formål at fremme indgåelse af uddannelsesaftale m.v. I 2015 er der afsat en pulje på 30 mio. kr. i AUB til vejledning af elever og praktikvirksomheder om uddannelses- beskæftigelses- og rekrutteringsmuligheder.

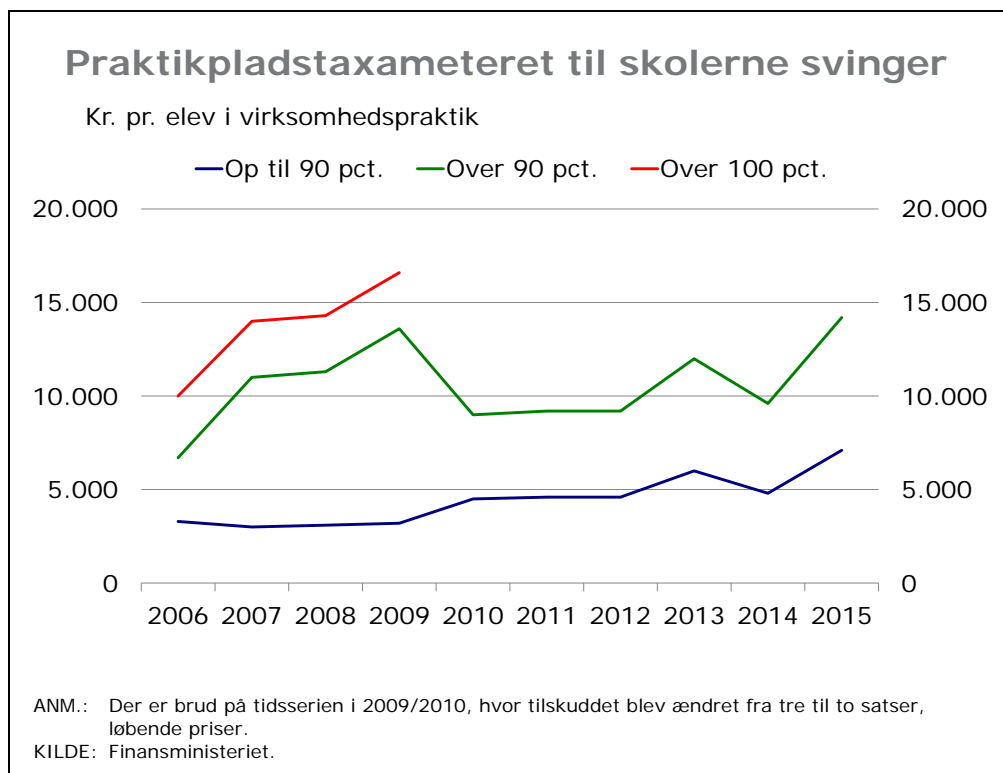
Skolerne modtager praktikpladstaxametertilskuddet efter konkret ansøgning. I 2015 udgør tilskuddet 7.100 kr. pr. elev, der indgår en uddannelsesaftale med en virksomhed. Tilskuddet pr. aftale bliver fordoblet til 14.200 kr., når skolens aftaleindgåelse passerer dens måltal, hvilket er fastsat til 90 pct. af skolens aftaler sidste år. Tilskuddet bliver udbetalt til den skole, hvor eleven er registreret, når uddannelsesaftalen bliver indgået.

Tilskuddet bliver udbetalt både for ordinære aftaler, korte aftaler, kombinationsaftaler og restuddannelsesforhold efter skolepraktik eller ordinær aftale. Derimod bliver tilskud ikke udbetalt for skolepraktikelevers virksomhedsforlagte undervisning eller delaftaler i forbindelse med skolepraktik.

Frem til og med 2009 var der tre satser for praktikpladstaxametertilskuddet, så skolerne fik et ekstra stort tilskud for det antal elever i praktik, som oversteg sidste års niveau. Tilskuddenes størrelse har

desuden svinget en del over tid. Tilskuddet under måltallet er steget fra 3.000 kr. i 2006 til 7.100 i 2015, mens tilskuddet over måltallet på 90 pct. har ligget på mellem 6.700 kr. og 14.200 kr., jf. figur 31.

Figur 31

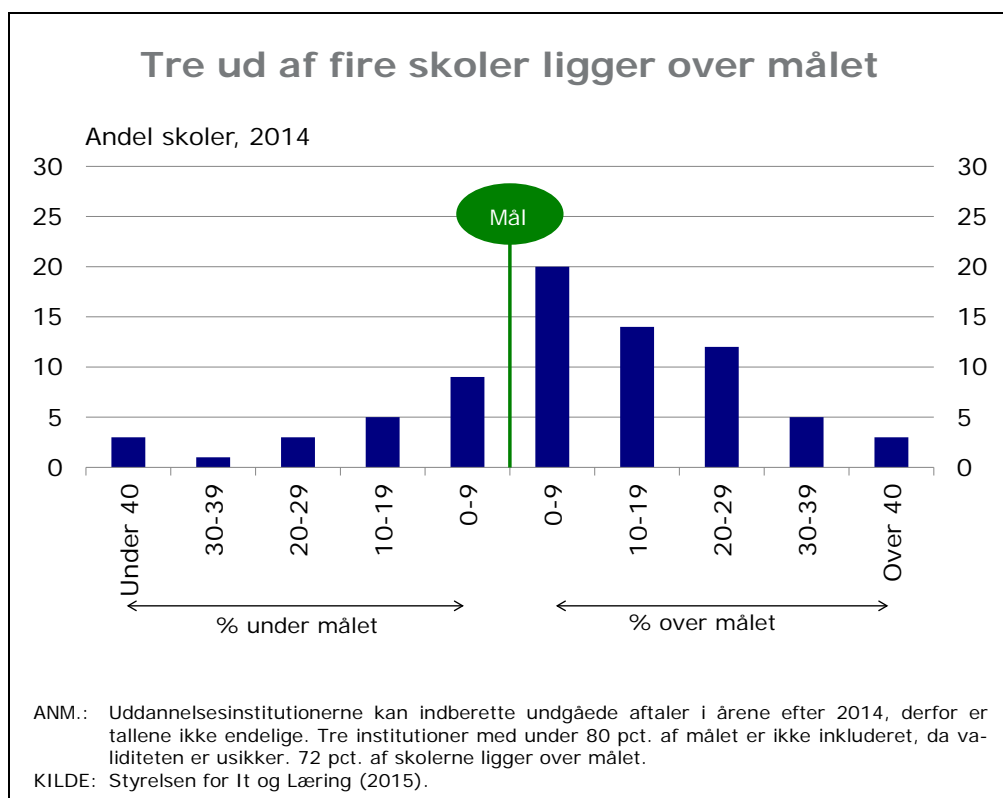


Modellen for udbetaling af praktikpladstaxameteret betyder, at erhvervsskoler, der år efter år skaffer flere praktikpladser, får del i den høje taxametersats. Omvendt får skoler, der ligger mere end 10 pct. under sidste års niveau den lave sats for de elever, der kommer i praktik i en virksomhed.

Tre ud af fire skoler ligger over målet

I 2014 lå tre ud af fire erhvervsskoler over målet og fik mindst 90 pct. af sidste års antal elever i virksomhedspraktik. Knap halvdelen fik flere elever i virksomhedspraktik end i 2013, og godt hver fjerde skole lå mindst 10 pct. over niveauet for 2013, jf. figur 32.

Figur 32



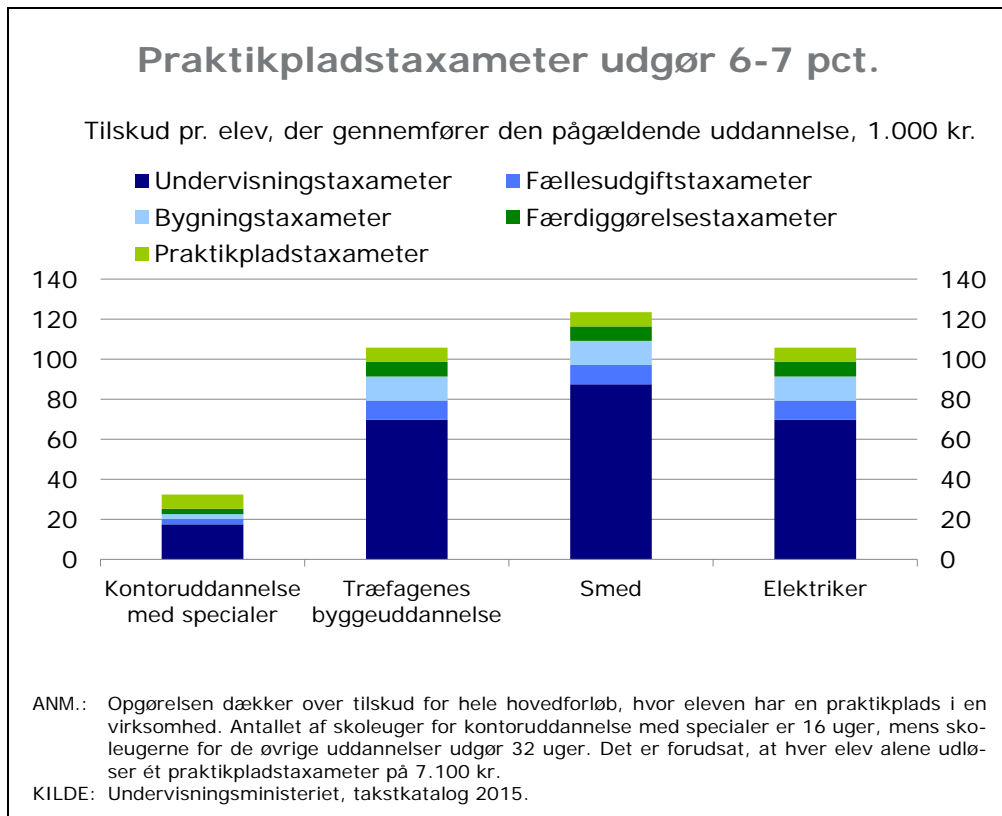
Praktikpladstilskud udgør en marginal del af tilskuddene pr. elev

Set over et helt hovedforløb udgør praktikpladstaxametertilskuddet en mindre del af skolens samlede tilskud til hovedforløbet. Det lave praktikpladstaxameters andel af skolernes samlede taxametertilskud for et helt hovedforløb udgør for nogle tekniske uddannelser, så som uddannelser til smed og elektriker, ca. 6-7 pct.

Tilskud til undervisning i skoleperioder, er det tilskud, der fylder mest i skolernes regnskaber. På træfagernes byggeuddannelse og smedeuddannelsen modtager skolen undervisningstaxameter på 69.700 kr. pr. elev for 32 ugers skolegang, mens skolerne modtager 87.400 kr. pr. elev for 32 ugers skolegang på elektrikeruddannelsen.

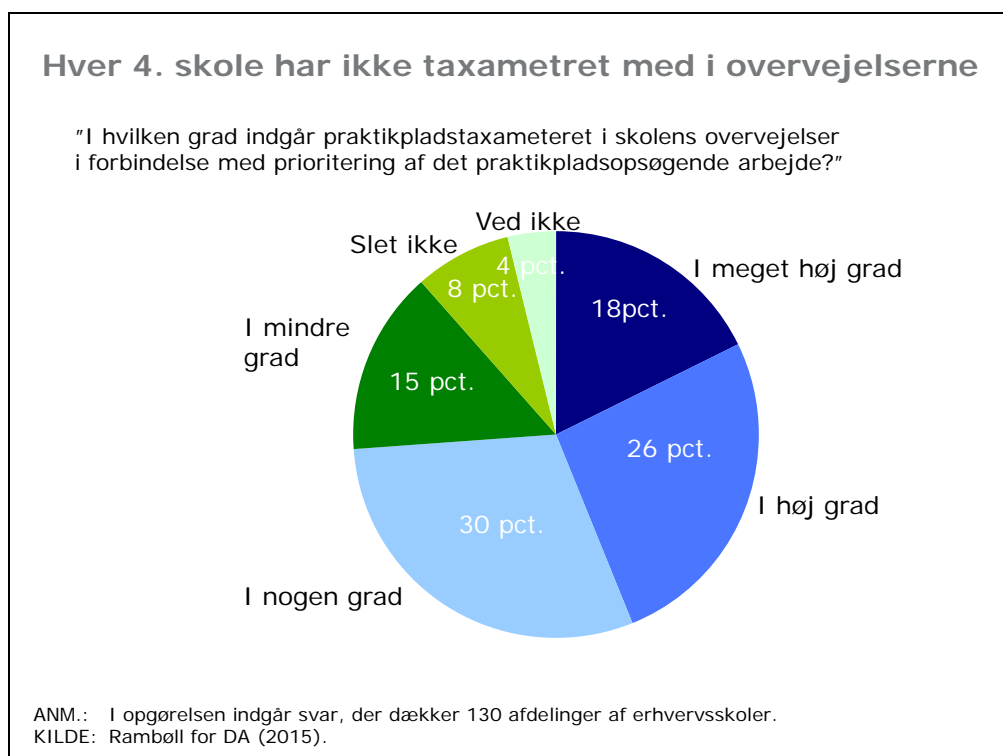
Antallet af skoleuger på kontoruddannelse med specialer er med 16 uger noget kortere, og tilskuddet udgør her 17.500 kr. for et hovedforløb, jf. figur 33.

Figur 33



Formålet med praktikpladstaxametertilskuddet er at motivere skolerne til at opsøge praktikpladser. Imidlertid angiver ca. hver fjerde skole, at tilskuddet ingen væsentlig betydning har for skolens prioritering af det praktikpladsopsøgende arbejde. Dertil kommer, at 30 pct. af skolerne kun i nogen grad har tilskuddet med i overvejelserne, jf. figur 34.

Figur 34

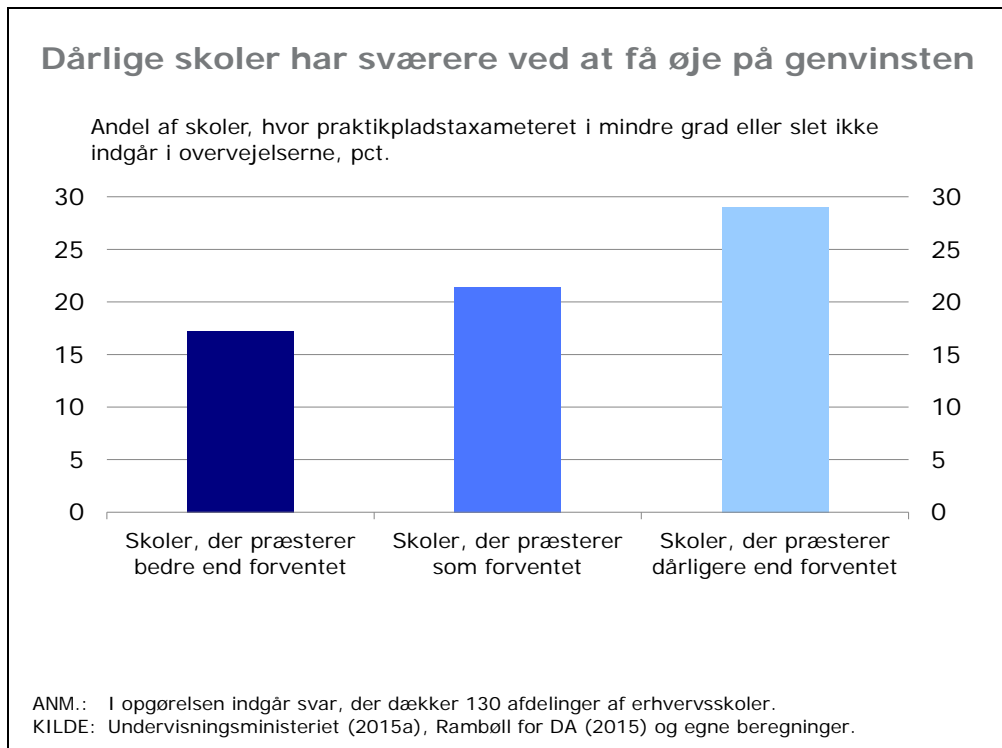


Praktikpladstilskud er vigtigst for de bedste skoler

Det er fortrinsvis de skoler, der er dygtigere end forventet til at finde praktikpladser i virksomhederne, der angiver, at de har praktikpladstaxameteret med i overvejelserne. Knap 80 pct. af de bedste skoler angiver, at de i nogen grad, i høj grad eller i meget høj grad er opmærksomme på praktikpladstaxameteret.

Til gængæld er det vanskeligere at få øje på genvinsten ved praktikpladstaxameteret for en række af de skoler, der klarer sig dårligere end forventet. Næsten 30 pct. af disse skoler har i mindre grad eller slet ikke praktikpladstaxameteret med i overvejelserne i forbindelse med prioritering af det praktikpladsopsøgende arbejde, jf. figur 35.

Figur 35

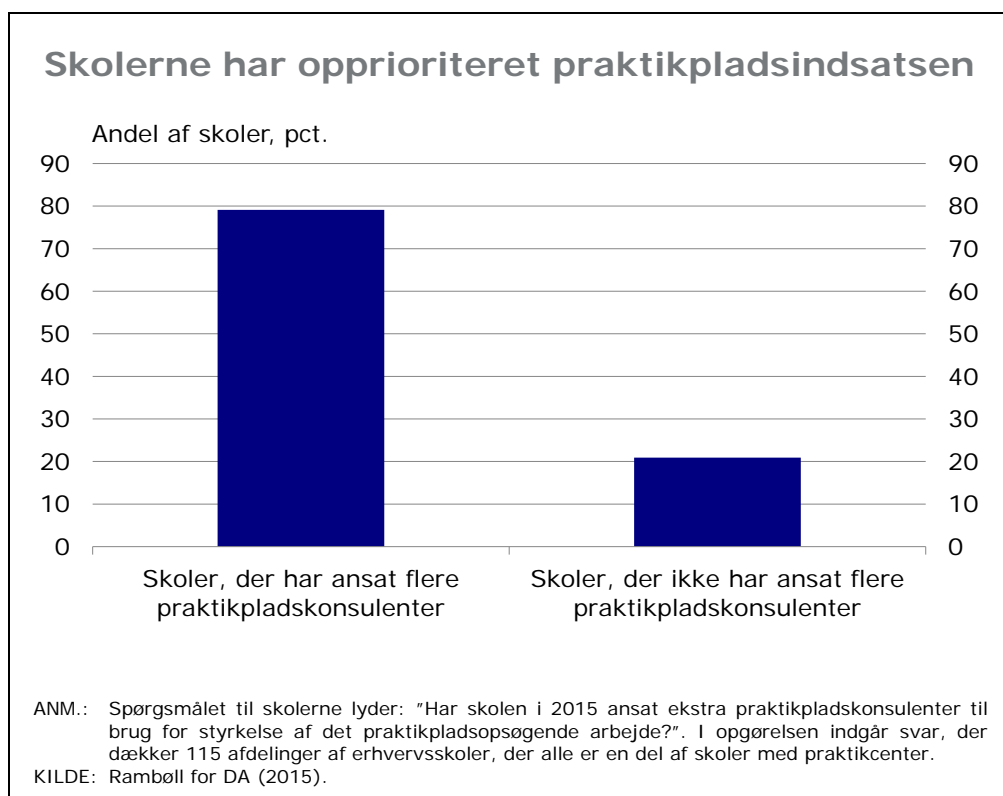


Ekstra bevilling til praktikpladskonsulenter i 2015

Med henblik på at styrke skolernes praktikpladsopsøgende arbejde afsatte regeringen som en del af vækstpakken i 2014 55 mio. kr. ekstra til at forbedre praktikcentrenes mulighed for at ansætte praktikkonsulenter. Det svarer til, at skolerne kan ansætte ¾ årsværk ekstra pr. praktikcenter i perioden 2014-2015.

Næsten otte ud af ti skoler med praktikcenter har efterfølgende opprioriteret det praktikpladsopsøgende arbejde og ansat flere praktikpladskonsulenter i 2015. Omvendt har de resterende skoler med praktikcenter ikke ansat flere konsulenter på trods af den ekstra bevilling, jf. figur 36.

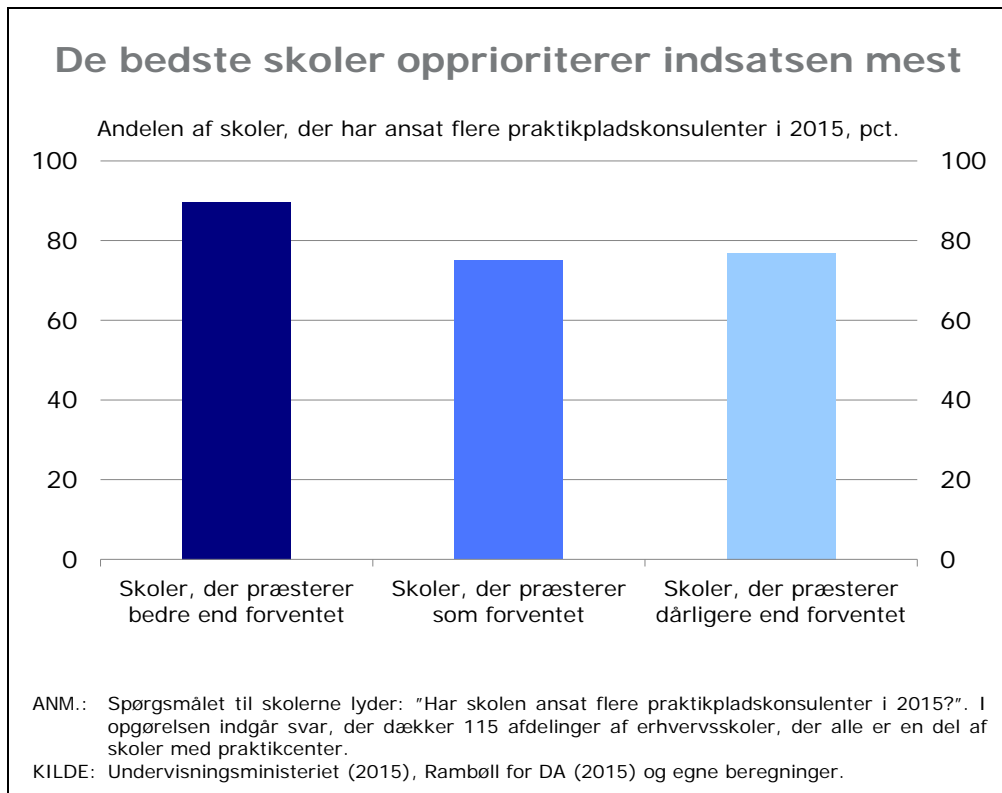
Figur 36



Bedste skoler har i større omfang ansat konsulenter

Der er væsentlig forskel på, hvilke skoler der har ansat flere praktikpladskonsulenter. Blandt de skoler, der er bedst til at formidle praktikpladser, har 90 pct. af skolerne ansat flere praktikpladskonsulenter. Den tilsvarende andel blandt skoler, der er formidler færre praktikpladser end forventet, er godt 77 pct., jf. figur 37.

Figur 37



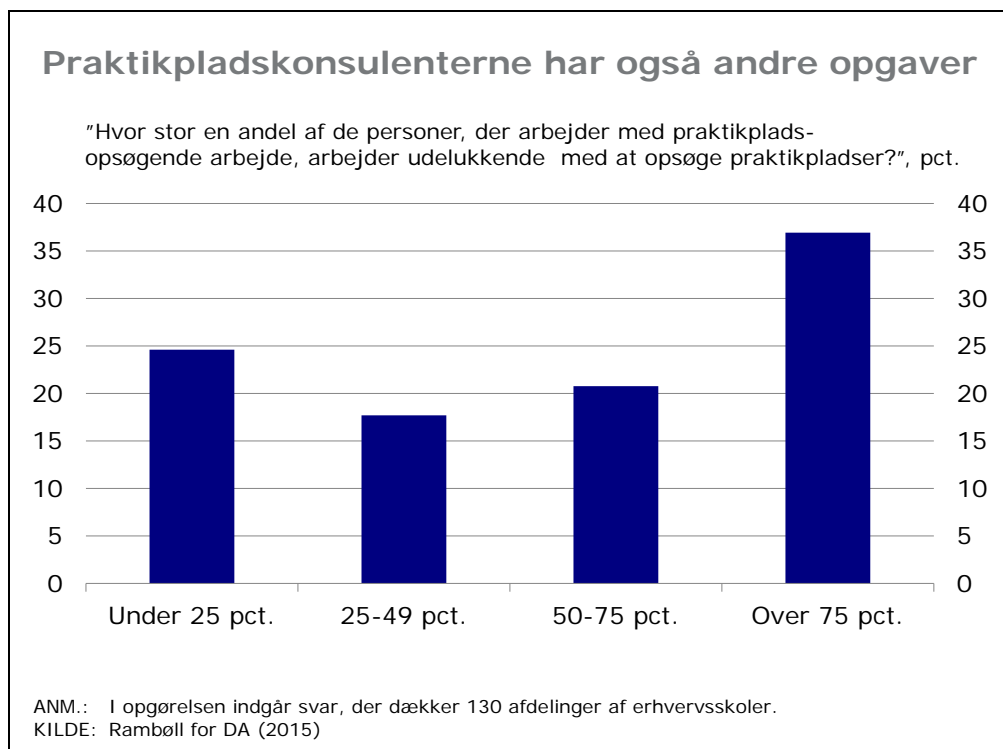
Noget tyder dermed på, at det ikke i tilstrækkelig grad er lykkedes for de skoler, der kunne have mest brug for det, at opprioritere den praktikpladsopsøgende indsats gennem øget brug af praktikpladskonsulenter.

Praktikpladskonsulenterne har også andre opgaver

Ikke alle praktikpladskonsulenter på erhvervsskolerne arbejder udelukkende med det praktikpladsopsøgende arbejde. Mange konsulenter er også faglærere og instruktører og varetager opgaven med at opsøge praktikvirksomheder på deltid.

Godt hver tredje praktikpladskonsulent bruger mere end 75 pct. af sin arbejdstid på det praktikpladsopsøgende arbejde. Omvendt bruger hver fjerde praktikpladskonsulent mindre end 25 pct. af sin arbejdstid på at opsøge praktikvirksomheder, jf. figur 38.

Figur 38

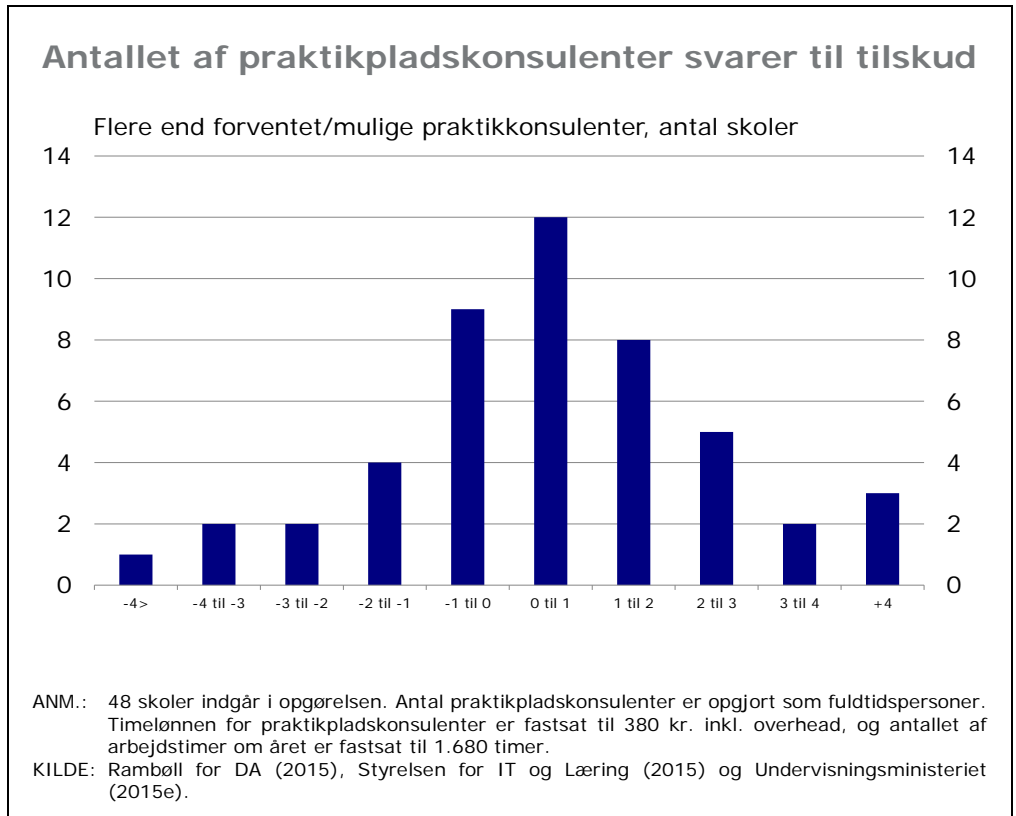


Der er ikke noget entydigt billede af, hvorvidt praktikpladskonsulenterne er mere specialiserede på skoler, der er dygtige til at formidle praktikpladser, end på andre skoler. Blandt de dygtigste skoler er andelen af konsulenter, der primært arbejder med den praktikpladsopsøgende indsats dog lidt lavere sammenlignet med andre skoler.

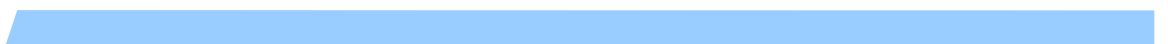
Dermed drager de dygtigste skoler i lidt højere grad nytte af et godt kendskab til kompetencer og ønsker hos den individuelle elev, hvilket kan give et bedre match mellem virksomhed og elev.

Der god overensstemmelse med det udbetalte praktikpladstilskud og antallet af ansatte konsulenter, opgjort som fuldtidspersoner, på de enkelte skoler. Der er dog en lille overvægt af skoler, der har ansat flere praktikpladskonsulenter, end selve praktikpladstilskuddet giver mulighed for, jf. figur 39.

Figur 39



Bilag



Bilag 1 – Om DA's survey

Rambøll har for DA gennemført en survey blandt afdelinger af merkantile og tekniske erhvervsskoler. Surveyen er blevet gennemført i perioden april-maj 2015. Afdelingerne er blevet bedt om at besvare spørgsmål vedrørende skolernes praktikpladsopsøgende arbejde.

I alt indgår 137 afdelinger af danske erhvervsskoler som respondenter i undersøgelsen. 79 afdelinger har besvaret spørgeskemaet, hvilket svarer til en svarprocent på 58 pct.

Mange afdelinger har svaret, at de besvarer spørgsmål på hele skolens vegne og ikke blot for afdelingen alene. En opregning af besvarelserne betyder, at besvarelserne dækker 130 afdelinger af erhvervsskoler, svarende til en svarprocent på 95 pct.

I alt har 48 merkantile afdelinger, 61 tekniske afdelinger og 21 blandede afdelinger besvaret spørgeskemaet.

Deloitte gennemførte for Undervisningsministeriet en benchmarking-analyse af erhvervsskoler i januar 2015. I denne analyse blev afdelinger af danske erhvervsskoler opdelt i tre grupper:

1. Skoler med flere elever i virksomhedspraktik end forventet ud fra skolens rammebetingelser.
2. Skoler med en andel elever i virksomhedspraktik som forventet ud fra rammebetingelserne.
3. Skoler med færre elever i virksomhedspraktik end forventet ud fra rammebetingelserne.

I DA's survey tilhører 29 afdelinger gruppe 1, 70 afdelinger gruppe 2 og 31 afdelinger gruppe 3.

Bilag 2 - Uddannelsesaftaler

En uddannelsesaftale er en aftale mellem en elev i en erhvervsuddannelse og en virksomhed, der er godkendt til at uddanne elever. Uddannelsesaftalen omhandler forholdet mellem praktikstedet og eleven, herunder virksomhedens forpligtelse til at uddanne eleven. Når en elev har indgået en uddannelsesaftale med en godkendt praktikvirksomhed, kan eleven blive optaget i den pågældende erhvervsuddannelses hovedforløb.

Uddannelsesaftalen er en forpligtende kontrakt, som både eleven og virksomheden skal underskrive. Virksomheden forpligter sig til at sørge for den praktiske del af elevens uddannelse og til, at eleven deltager i skoleundervisningen, og eleven er forpligtet til at løse de opgaver, arbejdsgiveren sætter eleven til og til at deltage i skoleundervisningen.

Eleven får overenskomstfastsat løn som lønmodtager i hele aftaleperioden, også under skoleopholdene, mens virksomheden kan få lønrefusion for den tid, eleven er på skole fra Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB).

Ordinære uddannelsesaftaler

En ordinær uddannelsesaftale dækker over hele uddannelsens hovedforløb. Det er dog muligt også at indgå aftaler, som dækker kortere dele af uddannelsen.

Praktik i praktikcenter

Hvis en elev ikke har fundet en praktikplads, når eleven har afsluttet erhvervsuddannelsens grundforløb, bliver eleven tilbudt skolepraktik i et praktikcenter, hvis uddannelsen er udbudt med skolepraktik. Eleven skal opfylde nogle betingelser for at få tilbuddet. Opfylder eleven betingelserne, kan eleven gennemføre en erhvervsuddannelse med brug af skolepraktik.

Delaftaler

En delaftale er en uddannelsesaftale, der bliver indgået med en elev i skolepraktik. Delaftaler er fællesbetegnelsen for alle aftaler, som er kortere end et fuldt praktikforløb. Delaftaler har i aftaleperioden samme forpligtelser for begge parter som en almindelig uddannelsesaftale, og eleven er overenskomstflønnet efter de samme regler.

Kombinationsaftaler

En kombinationsaftale er en uddannelsesaftale mellem en elev og flere virksomheder. I modsætning til en ordinær uddannelsesaftale adskiller kombinationsaftalen sig ved, at der er flere virksomheder om at uddanne eleven. Det betyder, at også virksomheder, der ikke vil kunne godkendes til en hel uddannelse, kan få en elev i praktik og hjælpe en ung til en uddannelse. For at en kombinationsaftale kan indgås, skal alle elementer i aftalen være på plads ved påbegyndelsen af elevens uddannelse.

Kort uddannelsesaftale

En kort uddannelsesaftale er en uddannelsesaftale, som kun gælder for en del af uddannelsen, nærmere bestemt for mindst én skoleperiode og mindst én praktikperiode i hovedforløbet. En elev, som har indgået og afsluttet en kort uddannelsesaftale med en virksomhed, kan blive optaget til skolepraktik for resten af det trin, som eleven er i gang med.

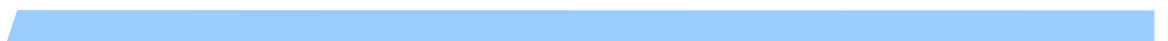
Ny mesterlære

Ny mesterlære er den mest praksisrettede adgangsvej af de tre adgangsveje, der er til erhvervsuddannelserne. Her kan eleven gennemføre det første år af sin uddannelse via praktisk oplæring i virksomheden, eventuelt med supplerende skoleundervisning. Eleverne opnår de samme slutmål for uddannelsen og har den samme erhvervskompetence. De lærer bare tingene på forskellige måder. Uddannelseslængden er den samme og afviger kun med den individuelle fleksibilitet, der er indbygget i alle erhvervsuddannelserne.

Restaftale

En restaftale bliver den sidste aftale kaldt, som en elev indgår, hvis det af en eller anden grund er nødvendigt at gennemføre praktikken med mere end én aftale, f.eks. i tilfælde af virksomhedsophør, eller hvis eleven af anden grund får opsagt sin oprindelige aftale. Restaftale er også betegnelsen for den uddannelsesaftale, som en elev i skolepraktik indgår med en virksomhed.

Litteraturliste



Litteraturliste

Agenda (2014), "Er du dygtig nok til at blive faglært?", februar 2014.

Agenda (2015), "Erhvervsskoler kan skaffe 5.000 ekstra praktikpladser", januar 2015.

Deloitte for Undervisningsministeriet (2015), God praksis i den praktikpladsopsøgende indsats, Videns- og inspirationskatalog, april 2015.

DI (2013), Survey blandt virksomheder, gennemført for DI ultimo 2013.

DI (2014), Survey blandt virksomhedsrepræsentanter i DI's uddannelsesnetværk, april-maj 2014.

Epinion for Region Hovedstaden (2013), Undersøgelse af ubesatte lærer- og elevpladser, december 2013.

Experian (2014), Opgørelse af nyetablerede virksomheder pr. måned, 3. kvartal 2014.

Finansministeriet, finansloven 2006-2015, konto 20.31.11.03.

OECD (2012), Survey of adult skills (PIAAC).

Rambøll for DA (2015), Survey blandt afdelinger af erhvervsskoler, gennemført i april-maj 2015.

Styrelsen for IT og Læring (2015), EASY-P præmietræk, hentet den 7. april 2015.

Undervisningsministeriet (2013), 50 nye praktikcentre åbner over hele landet.

Undervisningsministeriet (2014), Praktikpladsområdet 2013, Årsstatistik, august 2014.

Undervisningsministeriet (2015a), Praktikpladspotentiale og benchmarking af erhvervsskolerne, januar 2015.

Undervisningsministeriet (2015b), Praktikpladsstatistik fra databanken, PRK.

Undervisningsministeriet (2015c), Elevstatistik fra databanken, EAK.

Undervisningsministeriet (2015d), Takstkatalog for 2015.

Undervisningsministeriet (2015e), Timelønssatser for 2015, Undervisningsministeriets Økonomi- og Koncernafdeling, januar 2015.

Wilke for Undervisningsministeriet (2013), spørgeskemaundersøgelse blandt 702 praktikpladssøgende erhvervsuddannelseselever.